

Toimintakertomus 2016

MÄNTSÄLÄN
SEURAKUNTA

Pop-messun artistivieraana esiintyi Jarkko Martikainen

Kiisi Isotalo kertoi kirkossa kirkon tarinoita

Jukka Salmisen konsertti

Club for Fiven konsertti

Juhlakuoron konsertti pyhäinpäivänä, Fauré Requiem

Mäntsälän messut

Gospelkuoron juhluvuoden konsertti
Kuva: Esa Kynäslähti

Kirkon 150-vuotisjuhlamessu 27.11.2016
Kuva: Tomi Kallio

Yleiskatsaus	1
Johdanto	1
Katsaus talouteen	2
Toimintastrategia	4
Hallinto	5
Kirkkovaltuusto	5
Kirkkoneuvosto	6
Kirkkoneuvoston asettamat työryhmät	8
Toimielimet v. 2016	9
Valmistelu- ja toimeenpano-organisaatio	9
Henkilökunta	10
Eräitä tunnuslukuja henkilöstökertomuksesta	11
Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi	13
Jumalanpalveluselämä	13
Hautaan siunaaminen	14
Muut kirkolliset toimitukset	15
Muut seurakuntatilaisuudet	16
Aikuistyö	16
Tiedotus ja viestintä	18
Musiikkitoiminta	19
Aikuiskuorot	20
Lapsi- ja nuorisomusiikki	22
Päiväkerhotoiminta	23
Pyhäkoulutoiminta	24
Iltapäivätoiminta/iltapäiväkerhotoiminta	26
Rippikoulutoiminta	27
Nuorisotyö	28
Perhekerhotoiminta	30
Varhaisnuorisotyö/Tyttötyö	31
Varhaisnuorisotyö/Poikatyö	32
Diakoniatyö	34
Lähetystyö	35
Uudenmaan erityispalvelut – kuntayhtymän alueen sopijaseurakuntien kehitysvammaistyö	38
Hallintoelimet	40
Henkilöstöhallinto	41
Taloushallinto	42
Kirkonkirjojenpito, kirkkoherranvirasto ja muu yleishallinto	43
Tietohallinto	47
Hautaus- ja hautausmaatoiminta	47
Kiinteistötoiminta	48
Ahvenlammen leirikeskus	49
Metsätalous	50
Tilikertomus	51
Maksut kirkon keskusrahastolle	51
Kolehdit ym. vapaat varat	51
Tuloslaskelma ja tunnusluvut	52
Rahoituslaskelma	52
Tase ja tunnusluvut	53
Hautainhoitorahasto	54
Käyttötalouden talousarvion toteutumisen yhteenveto 31.12.2016	55
Tilinpäätös	59
Kirkkoneuvoston esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	59
Tilintarkastuskertomus	60

Yleiskatsaus

Johdanto

Monena vuotena olen saanut aloittaa johdantoni toimintakertomukseen jotenkin siihen tapaan, että vuosi sisälsi paljon arkista aherrusta mutta ei varsinaisesti mitään suurta ja ihmeellistä. Eikä siinä mitään. Niin on usein hyvä. Vuodesta 2016 kertoessa tämä ei pidä paikkaansa. Silloin nimittäin seurakunnassamme tapahtui erityisesti ja paljon. Syy oli tietysti rakkaan kirkkomme 150-vuotisjuhlavuosi. Kirkkovaltuuston myöntämän vahvan rahallisen panostuksen myötä saivat eri työmuotomme toteuttaa ideoitaan. Mäntsälän kirkko oli läpi vuoden ihmisten puheissa jopa tavallisilla työpaikoilla. Juhlavuotemme kantoi jopa ehdokkuuteen saada vuoden kulttuuriteko Mäntsälässä palkinto. Innostus oli siis suurta. Juhlavuoden kruunasi ensimmäisen adventtisunnuntain juhlamessu, jonka toimitti piispanamme Tapio Luoma. Messun erityisosat oli varta vasten säveltänyt kanttorimme Johanna Linna.

Totta kai juhlavuoden lomassa eli kaiken aikaa normaali seurakuntatoiminta. Sen myötähan yhteisömme varsinaisesti hengittää. Jumalanpalvelukset, kirkolliset toimitukset, eri-ikäisten seurakuntalaisten toiminta, jota mahdollistavat omalta osaltaan virastotyöntekijät, emännät ja kiinteistöpuolen työntekijät. Viime vuosina olemme saaneet mukaan myös paljon uusia vapaaehtoistyöntekijöitä. Heidän tavoittamisessaan auttaa käyttöön ottamamme "Arjen ihmeitä" – nettipalvelu. Myös nykypäivänä välttämätön sosiaalisen median eli somen haltuunotto viestinnässä on lisääntymässä muidenkin kuin tiedotuksen ammattilaisten käsissä.

Iso muutos seurakuntamme taloushallinnossa vuoden 2017 alussa - eli Kirkon palvelukeskuksen (Kipa) asiakkaaksi siirtyminen - aiheutti erityisesti taloustoimistossa valtavan työn. Oma kouluttautuminen ja muun työyhteisön edelleen kouluttaminen oli uskomaton suoritus talouspääliköltämme Maria Sairaselta sekä toimistosiihteereiltämme Ulla Laineelta ja Helena Niemiseltä. Heille suuri kiitos siitä, että nyt, kun tätä kirjoitan (helmikuussa 2017), voimme todeta kaiken lähteneen käyntiin osaltamme hienosti. Kipaan siirtyminen oli seurakunnille pakollista vuoden 2017 alusta alkaen, joten vaihtoehtoja sen suhteen meillä ei ollut.

Muutos on vahvasti läsnä paitsi paikallisessa seurakuntaelämässä myös laajemmin ajateltuna. Maailmanpolitiikan hämmentävät tapahtumat, turvattomuuden tunteen yleinen kasvu ja kaikenlainen epävarmuus ovat kuultavissa ihmisten puheista. Paikkakunnalla puhuttavat luonnollisesti Mäntsälän ensimmäisen pakolaisryhmän saapuminen vuoden 2017 alussa ja avioliittolain muuttuminen maaliskuun 2017 alusta. Afganistanilaispakolaisryhmän tuloon ovat työntekijämme valmistautuneet yhdessä kunnan ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa jo jonkin aikaa.

Vielä tahdon mainita vuoden suru-uutisen: Alkuvuonna 2016 menehtyi seurakuntamme pitkäaikainen luottamushenkilö Timo Ahola. Hän ehti toimia kirkkovaltuutettuna, jäsenenä kirkkoneuvostossa sekä lukuisissa toimikunnissa ja työryhmissä yli 30 vuotta. Timo oli hieno persoona, jolla oli leppoisa mutta aina asiantunteva ote tehtäviinsä seurakunnassa. Timon tietämystä ja muistia koko Mäntsälän ja erityisesti seurakunnan kiinteistöasioista arvostimme aina. Kirjattakoon tähänkin kiitos Timon työstä kotiseurakuntansa ja pitäjänsä hyväksi. Kaipamme häntä.

Yhteinen kiitos kaikille vuodesta 2016.

Mikko Seppälä

kirkkoherra

Katsaus talouteen

Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2016 julkaistun talouskatsauksen mukaan vuoden 2016 alkuvuoden kehitys oli ennustettua nopeampaa ja BKT nousi 1,6 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Kasvu on perustunut kotimaiseen kysyntään, erityisesti yksityisen kulutuksen kasvulle. Kilpailukyky sopimukseen liittyvät sosiaalivakuutusmaksujen muutokset ja veronkevennykset heikentävät julkista taloutta lyhyellä aikavälillä. Kilpailukyky sopimuksen aikaansaaminen luo edellytyksiä hyödyntää avautuvia vientimahdollisuuksia ja tukee luottamusta kotimaiseen talouspolitiikkaan. Sopimuksen suotuisat vaikutukset näkyvät talouskehityksessä kuitenkin vasta viiveellä.

Tilastokeskuksen joulukuun työvoimatutkimuksen mukaan koko maan työttömyysaste oli 7,9 % joulukuussa 2016 (9,2 % joulukuun 2015). Työllisyysaste eli työllisten osuus 15-64 vuotiaista oli 68,3 % (66,9 % joulukuun 2015). Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,3%. Mäntsälässä työttömien osuus työvoimasta oli 8,3 % joulukuussa 2016 (8,7 % joulukuun 2015).

Olennaisimmat tapahtumat seurakunnan taloudessa tilikaudella

Mäntsälän seurakunnan talous on vakaa. Talouden voidaan sanoa olevan tasapainossa, kun vuosikate on samalla tasolla vuosittain tehtävien investointien poistojen kanssa. Viime vuosina vuosikate on merkittävästi alentunut ja vuoden 2012 tilinpäätöksen vuosikate oli negatiivinen. Vuoden 2016 tilinpäätöksen vuosikate oli aikaisempien vuosien tapaan positiivinen. Kirkon paikallistason rakenteita haastavat monet seikat, kuten yleinen talouskehitys ja kirkon jäsenmäärän kehitys. Myös mahdolliset kuntien liittymisratkaisut vaikuttavat seurakuntien rakenteisiin. Tällä hetkellä Mäntsälän seurakunta ei ole mukana neuvotteluissa, jotka tähtäävät seurakuntaliitokseen tai seurakuntayhtymän muodostamiseen.

Mäntsälän seurakunnan tuloveroprosentti on 1,25 (v:sta 1975 lukien). Vuoden 2016 verotulot nousivat verrattuna edelliseen vuoteen. Mäntsälän seurakunnan verotulot nousivat 1 % ollen 461 € alle talousarvion. Kirkollisverotulot laskivat 2,8 % ja valtionrahoitusosuus verrattuna aikaisemmin tilitettyyn yhteisöveroon nousi 22,3 %. Aikaisemmilta vuosilta on tuloutunut yhteisövero-osuutta arvioitua enemmän, kun taas kirkollisveroja kertyi arvioitua vähemmän. Kirkollisverotilitysten kaikkien seurakuntien yhteissumma edelliseen vuoteen verrattuna laski 1,7 %.

Tilinpäätöksessä tuloslaskelman vuosikate on +340 227 euroa (talousarvio +76 670 €). Laskennallisten poistojen jälkeen muodostuva tilikauden tulos on positiivinen, +49 484 euroa. Tilikauden ylijäämä 31.12.16 on +112 446 euroa. Positiiviseen tulokseen vaikuttaa lähinnä se, että osaa varatuista määrärahoista ei ole käytetty ja vanhan kaivinkoneen myyntihinnan 37 200 € kirjaus pysyvien vastaavien myyntivoitto –tilille. Uuden hankintahinta on kirjattu investointeihin. Korkotuotot ovat alhaisen korkotason vuoksi pienet aikaisempiin vuosiin verrattuna. Rahastojen kehitys on vuoden aikana ollut positiivista, mutta niiden tuotto ei näy tuloksessa, koska tuottoa ei ole realisoitu. Toimintakuluissa on 4,1 % lisäystä edellisvuoteen. Toimintakulut verotuloista ovat 98,7 % (95,8 % v. 2015). Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on 18,4 % (17,16 % v. 2015).

Uusinvestointeja ei vuonna 2016 ollut. Merkittävimmät peruskorjaukset olivat kirkon vesikatteen pinnoittaminen 52 000 € ja Iso-Pappilan vesikatteen pinnoittaminen 48 500 € sekä kirkon yläpohjan lämmöneristyksen parantaminen 22 660 €. Hautausmaalle hankittiin 156 980 eurolla kaivinkone ja käytäviä asfaltoitiin 45 820 eurolla. Lisäksi tehtiin pienempiä korjaustöitä, jotka kirjattiin suoraan vuosikuluksi yhteensä 82 584 €.

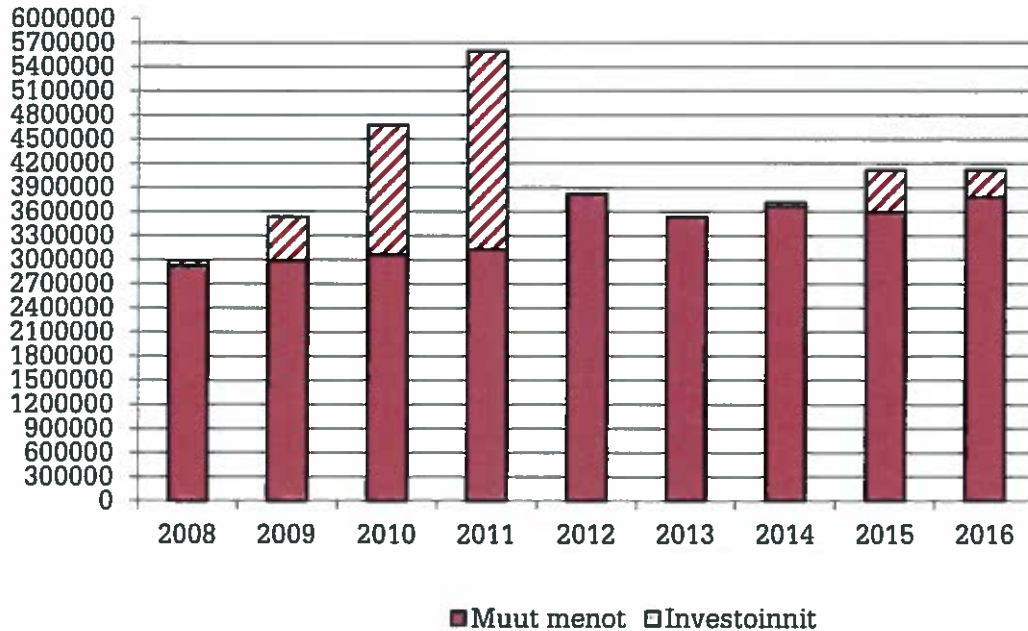
Lainoja ei seurakunnalla tällä hetkellä ole.

Palkkoja, palkkioita ja eläkkeitä on vuoden 2016 aikana maksettu taloustoimiston kautta yhteensä 1 758 096 euroa, joka on 78 442 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Henkilöstökulujen osuus verotuloista on 62 % (60 % v. 2015). Henkilöstömenot ovat nousseet 4,9% verrattuna edelliseen vuoteen. Uusia virkoja ei perustettu eikä lakkautettu vuonna 2016.

Taseen loppusumma on 12 983 550,30 euroa (12 968 172,98 € 31.12.2015). Edellisten tilikausien ylijäämäsaldo 31.12.2016 on 5 415 396 euroa.

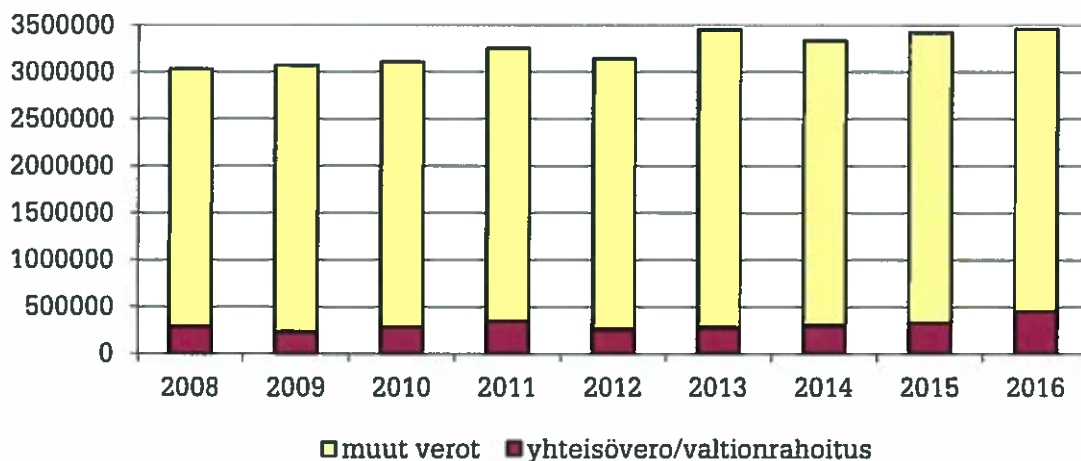
Ulkoiset menot tilinpäätöksen mukaan:

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2990300	3533900	4674800	5594101	3818841	3534708	3710256	4117035	4121618

Verotulot:

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
3025890	3070060	3103760	3249744	3140207	3452658	3334272	3422869	3457539

Vuonna 2016 verotulot ovat jakaantunut siten, että kirkollisverojen osuus on n. 87 % ja yhteisöverotulojen/valtionrahoituksen osuus n. 13 %.

Toimintastrategia

Mäntsälän seurakunta – kotiseurakunta

Mäntsälä on kotipaikkamme. Täällä on kotimme ja myös kotiseurakuntamme. Kirkkomme on suuri, juhlallinen ja ylevä. Sen hahmo hallitsee kirkonmäeltä koko kylää. Se on kotikirkkomme, tuttu ja rakas. Se on pyhä paikka, saattajamme elämän iloissa ja suruissa. Mäntsälän seurakunnan strategian avainsana vuosille 2013–2018 on koti.

Arvot

Pyhän kunnioitus - Kolmiyhteisen Jumalan pyhyiden tunnustaminen ja näkeminen kotiseurakunnassamme.

Luotettavuus - Seurakunnan asioiden hoito totuudellisesti ja oikeudenmukaisesti.

Myötäeläminen - Kotiseurakunta tukemassa ja rohkaisemassa ihmisten elämän kaikissa vaiheissa.

Rohkeus - Kristillinen usko elämän rohkeuden ja vastuullisuuden perustana.

Ilo - Lähteenä Kristuksen evankeliumi, syntien anteeksiantaminen ja iankaikkinen elämä.

Toiminta-ajatus

Mäntsälän seurakunnan tehtävänä on olla kotiseurakuntana mäntsäläläisille. Se kutsuu sekä rohkaisee ihmisiä elämään todeksi kristillistä uskoa arjessa rakastaen Jumalaa ja lähimmäistä.

Visio

Kristillinen usko elää arjessa vahvistaen rakkautta, vastuullisuutta ja armollisuutta.

Meidän seurakunta

- kotiseurakunta
- läheinen, tuttu, turvallinen
- elää tässä ajassa ja yhteiskunnassa

Kristillisen kasvun tukija

- kristillisen kodin perintö
- kristillinen elämäntapa ja seurakunnan jäsenyys arkisessa elämässä
- kristityn identiteetin vahvistaminen

Vastuun ja osallisuuden yhteisö

- huolenpito
- hengellinen matkakumppanuus
- lähimmäisenrakkaus
- läsnä pyhyys, Jumalan armahtava rakkaus, kristittyjen yhteys ja ilo
- jumalanpalvelus: Jumalan perheväen kotoinen juhla

Vuorovaikutteinen viestijä

- kuuntelemme ja puhumme
- ymmärrettävyys
- uusien mäntsäläläisten kotouttaminen

Terveen talouden seurakunta

- taloudelliset voimavarat seurakunnan perustehtävien toteuttamiseksi
- järkevyyt
- ihmislähtöisyys

Toimiva ja huolehtiva työyhteisö

- avoimuus
- kotoisuus
- suunnitelmallisuus
- johtaminen
- jaksaminen

Hallinto

Kirkkovaltuusto

Kirkkovaltuuston varsinaiset jäsenet v. 2016

Puustinen Päivi	puheenjohtaja, luokanopettaja, FM
Ahjosaari Sanna	kirkon nuorisotyön ohjaaja (23.1.2016 alkaen)
Ahosniemi Hilikka	sosiaalijohtaja, eläkkeellä
Blom Markku	puistopäällikkö, hortonomi
Brusila Jaana	maanviljelijä, agronomi
Eskelinen Katri	opettaja
Hammert Hans	asiantuntija (5.10.2016 alkaen)
Heikkilä Teuvo	kiinteistöhoitaja
Helin Anna	luokanopettaja, KM
Hellström Saija	rehtori
Korhonen Timi	seurakuntapastori
Kuusiluoma-Lehmonen Sinikka	opettaja, eläkkeellä
Latostenmaa Vesa	mittamies (22.1.2016 asti)
Leino Paavo	lehtori, eläkkeellä
Nikander Ulla	luokanopettaja
Nuutila Simo	lääketieteen ylioppilas (31.7.2016 asti)
Orre Kari	rovasti
Ovaskainen Niko-Pekka	teologian maisteri
Pöykkö Enni	kanttori
Ravolainen-Rinne Heta	suunnittelija, luottamusmies
Ryynälä Krista	lastenohjaaja
Saarnio Rauno	talouspäällikkö
Salmi Petri	maatalousyrittäjä, rakennusins.
Sundberg Anneli	maatalousyrittäjä, FM
Suvanto Sirpa	maatalousyrittäjä
Särkijärvi Tuuli	nuoriso-ohjaaja
Teppinen Marja	maanviljelijä
Toivonen Veikko	henkilöstöpäällikkö, eläkkeellä
Tähkääpää Sakari	maanviljelijä, eläkkeellä

Lisäksi kirkkovaltuuston kokouksiin osallistuvat kirkkoneuvoston puheenjohtaja Mikko Seppälä, kirkkoneuvoston edustaja Markku Blom ja pöytäkirjanpitäjänä talouspäällikkö Maria Sairanen.

Kirkkovaltuusto kokoontui kertomusvuonna 4 kertaa (4 kertaa v. 2015). Kokouksista laadittuihin pöytäkirjoihin kirjattiin 34 pykälää (45 v. 2015)

Tärkeimmät päätökset:

9.2.2016

- Toimitettiin hiippakuntavaltuuston ja kirkolliskokousedustajien maallikkojäsenien vaalit.

11.5.2016

- Hyväksyttiin määrärahaylitykset vuodelle 2015.
- Hyväksyttiin vuoden 2015 tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille.
- Hyväksyttiin toiminta- ja henkilöstökertomus.

5.10.2016

- Koska Simo Nuutila pyysi eroa seurakunnan luottamustehtävistä paikkakunnalta muuton vuoksi, todettiin, että Hans Hammert nousee Simo Nuutilan tilalle kirkkovaltuuston varsinaiseksi jäseneksi, sekä varapuheenjohtajaksi 5.10.2016 lähtien.
- Päätettiin vuoden 2017 tuloveroprosentiksi 1,25.
- Vastaanotettiin valtuustoaloitteet seurakunnan jätehuollon kehittämisestä, ympäristödiplomin hakemisesta, sähkösovimuksen vaihtamisesta

ympäristöystävällisemmäksi, sekä paaston aikojen huomioimisesta seurakunnan toiminnassa ja tarjoiluissa. Sähkö sopimuksen vaihtaminen ympäristöystävällisemmäksi –aloite huomioitiin kilpailutettaessa sähkö sopimusta. Uusi sähkö sopimus, jossa edellytetään uusiutuvalla energialla tuotettua ns. vihreää sähköä solmittiin sopimuskaudelle 2018-2021 Vaasan sähkö Oy:n kanssa. Muut aloitteet ovat valmistelussa.

7.12.2016

- Hyväksyttiin määrärahamuutokset.
- Hyväksyttiin talousarvioehdotukset, sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus.

Kirkkoneuvosto

Kirkkoneuvoston varsinaiset jäsenet v. 2016

Seppälä Mikko	kirkkoherra	puheenjohtaja
Toivonen Veikko	henkilöstöpäällikkö, eläkkeellä	varapuheenjohtaja
Ahosniemi Hilkka	sosiaalijohtaja, eläkkeellä	
Blom Markku	puistopäällikkö, hortonomi	
Brusila Jaana	maanviljelijä, agronomi	
Hellström Saija	rehtori	
Leino Paavo	lehtori, eläkkeellä	
Nikander Ulla	luokanopettaja	
Orre Kari	rovasti	
Saarnio Rauno	taluspäällikkö	
Suvanto Sirpa	maatalousyrittäjä	

Lisäksi kirkkoneuvoston kokouksiin osallistuvat kirkkovaltuuston puheenjohtaja Päivi Puustinen, kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja Simo Nuuttila 1.1.-31.7.2016 (Hans Hammert 5.10.-31.12.2016) ja pöytäkirjanpitäjänä Maria Sairanen.

Kirkkoneuvosto kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa (11 kertaa vuonna 2015). Kokouksista laadittuihin pöytäkirjoihin kirjattiin 162 pykälää (165 v. 2015).

Tärkeimmät päätökset:

27.1.2016

- Päätettiin kartoittaa nuorten kesätyömahdollisuuksia.
- Päätettiin hankkia Heikki Varjan tekemä alttarikrusifiksi.
- Hyväksyttiin Tuusulan ja Nurmijärven rovastikuntien ja Viljandin rovastikunnan välinen yhteistyösopimus.

2.3.2016

- Keskusteltiin nuorille tarjottavista kesätyömahdollisuuksista, ja päätettiin tarjota lyhyitä jaksoja hautausmaalla, leirikeskuksesta ja tiedotustoimistossa.
- Valittiin Mari Chaulagai lähetyssihteerin virkaan alkaen 1.6.2016.
- Päätettiin Kipaan siirtymiseen tarvittavista muutoksista.
- Käsiteltiin ja hyväksyttiin uusi valmiussuunnitelma.

30.3.2016

- Käsiteltiin määrärahaylitykset.
- Jätettiin tilinpäätös ja toimintakertomus kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi.
- Päätettiin tilata kirkon yläpohjan lisäeristys Anpe Oy:ltä ja Markku Kaasinen Oy:ltä.
- Annettiin lausunto maankäyttölautakunnalle asemakaavan muutosehdotuksia koskien.

27.4.2016

- Merkittiin tiedoksi tilintarkastuskertomus.
- Päätettiin tilata hautausmaan käytävän asfaltointi Skanska Asfaltti Oy:ltä.
- Keskusteltiin työyhteisön hyvinvointiasioista.

25.5.2016

- Keskusteltiin seurakunnan talouden tämänhetkisestä tilanteesta, ja päätettiin 2017 talousarvioehdotuksissa käytettävästä kustannustasosta.
- Hyväksyttiin hinnastot vuodelle 2017.
- Valittiin työryhmä valmistelemaan Suomi 100 ja Reformaatio 500 vuotta -juhlavuosien ohjelmaa.
- Valittiin edustajat edustamaan Mäntsälän seurakuntaa Skuoritsan kirkon 10-vuotisjuhlaan.
- Päätettiin tehdä puukauppa Koskitukki Oy:n kanssa.
- Hyväksyttiin Hyökännummen kerhotalon, Vanhan seurakuntatalon ja Eläke-Pappilan, Seurakuntakeskuksen, Ankkurin ja Koivulan pelastussuunnitelmat.

15.6.2016

- Keskusteltiin organisaatorakenneuudistuksesta.
- Päätettiin hankkia kaivurikuormaaja Mateko Oy:ltä.
- Päätettiin Suomi 100 ja Reformaatio 500 -juhlavuosien kokonaisuutena rahasta.
- Vahvistettiin kolehtisuunnitelma.

31.8.2016

- Todettiin Mari Chaulagain irtisanoutuminen.
- Päätettiin julistaa lähetyssihteerin virka haettavaksi.
- Päätettiin solmia lumenauraus sopimus Kivapiha Tuotteet Oy:n kanssa.

21.9.2016

- Valittiin lähetyssihteerin virkaan Eija Koskela 1.1.2017 alkaen.
- Hyväksyttiin diakoniatyön uudistetut taloudellisen avustamisen periaatteet.
- Käsiteltiin kiinteistöjen ja hautausmaan katselmukset.
- Hyväksyttiin Poutapilven tarjous Mäntsälän seurakunnan verkkopalvelujen ilmeuudistuksesta.

9.11.2016

- Päätettiin lapsi- ja perhetyön toiminnan uudistamisesta.
- Käsiteltiin talousarvioehdotus vuodelle 2017 ja toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2017-2019.
- Hyväksyttiin henkilöstön kehittämissuunnitelma.
- Päätettiin tilata kevään 2017 hautausmaan kukat Tapio Koivulan Puutarha Ky:ltä.

7.12.2016

- Päätettiin organisaatorakenneuudistuksesta.
- Päätettiin sopia sähköenergian hankinnasta Vaasan Sähkö Oy:n kanssa.
- Merkittiin tiedoksi kirkon sopimusratkaisun ja yhteistyötoimikunnan lausunto, ja päätettiin työajan pidennyksistä.
- Vahvistettiin kolehtisuunnitelma.
- Päätettiin vuokrien korotuksista.

Kehitysvammatyön johtokunta

Kirkkovaltuuston valitsevat Mäntsälän seurakunnan edustajat Uudenmaan kehitysvammatyön johtokunnassa vv. 2016-2017 ovat Kari T. Korhonen, Lea Paukkeri ja Liisa Willberg (Eteva-kuntayhtymä).

Espoon hiippakuntavaltuusto

Espoon hiippakuntavaltuustossa ajalla 2016 – 2020 on kirkkoneuvoston jäsen Rauno Saarnio.

Tilintarkastajat

Kirkkovaltuusto valitsi 14.1.2015 kokouksessaan BDO Auditor Oy:n vuosien 2015-2018 tilintarkastajaksi, jonka vastuullisena tarkastajana on JHTT, HTM Simo Paakkola ja avustavana tarkastajana Sirpa Karejoki.

Kirkkoneuvoston asettamat työryhmät

Diakoniatyön työryhmä

Liisa Helin, Esa Kynäslähti, Leena Laine, Esko Mikkonen, Piia Tilsala, Erkki Toivanen, Tarja Tonteri ja kirkkoneuvoston edustajana Sirpa Suvanto.

Lapsi- ja perhetyön työryhmä

Anna Kyytinen, Anu Ollila, Satu Orajärvi, Mia Pätsi, Krista Ryyhälä, Erja Sihlman, Marja Teppinen, Tarja Torvasti ja kirkkoneuvoston edustajana Jaana Brusila.

Nuorisotyön työryhmä

Eero Alanko, Lila Helenius, Aija Kiiski, Suvi Koski, Erkki Laine, Marjaana Manninen, Hilla Mäkinen, Niko-Pekka Ovaskainen, Jani Pusula, Jonna Salonen ja kirkkoneuvoston edustajana Päivi Puustinen.

Kirkkomusiikin työryhmä

Kimmo Laine, Kristiina Mäkinen, Raija Ojell, Mia Pätsi, Enni Pöykkö, Tarja Tonteri, Kaisa Vuorela ja kirkkoneuvoston edustajana Markku Blom.

Lähetystyön työryhmä

Aino Heikkilä, Aira Jussila, Helena Ovaska, Tarja Pulkkinen, Erkki Ratia, Raili Tortolainen ja kirkkoneuvoston edustajana Paavo Leino.

Aikuistyön työryhmä

Hans Hammert, Timi Korhonen, Eija Koskela, Sinikka Kuusiluoma-Lehmonen, Vesa Latostenmaa, Marko Näätänen, Päivi Puustinen, Anneli Sundberg, Sirpa Suvanto, Sauli Vimpeli ja kirkkoneuvoston edustajana Ulla Nikander.

Viestinnän työryhmä

Sanna Ahjosaari, Seppo Huovila, Marjo Saarela, Veikko Toivonen, Kalle Virta ja kirkkoneuvoston edustajana Simo Nuuttila.

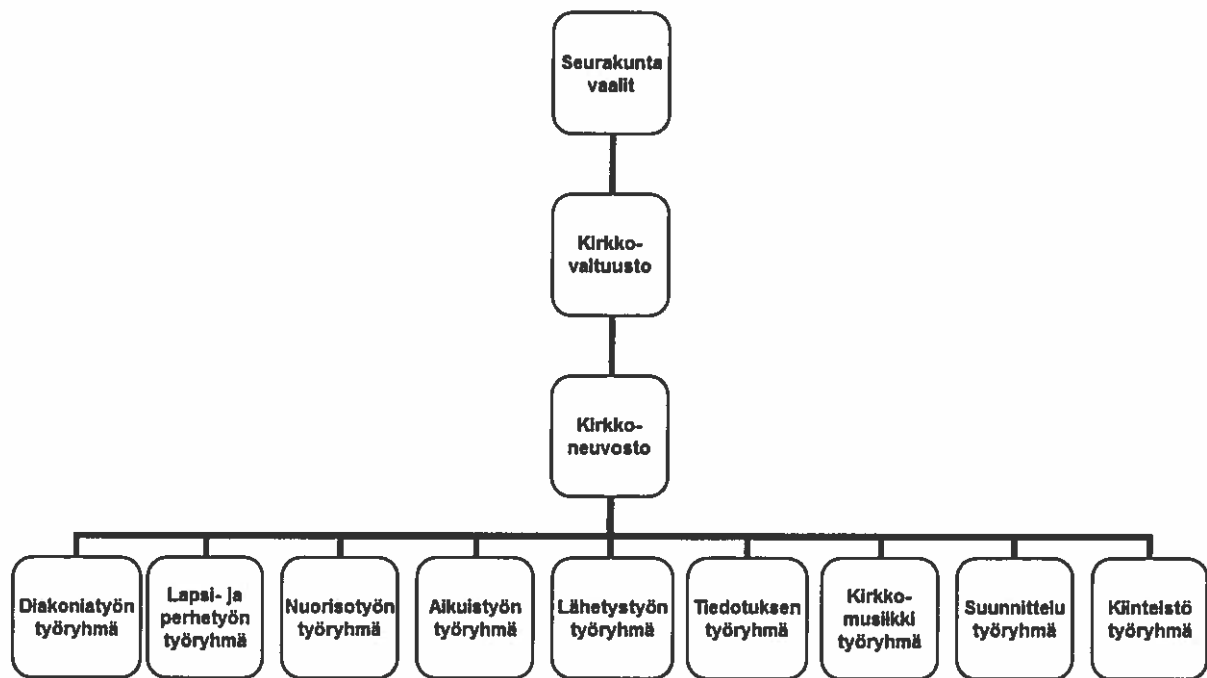
Kiinteistötyöryhmä

Teuvo Heikkilä, Vesa Latostenmaa, Esko Mikkonen, Petri Salmi, Sakari Tähtäpää ja kirkkoneuvoston edustajana Markku Blom.

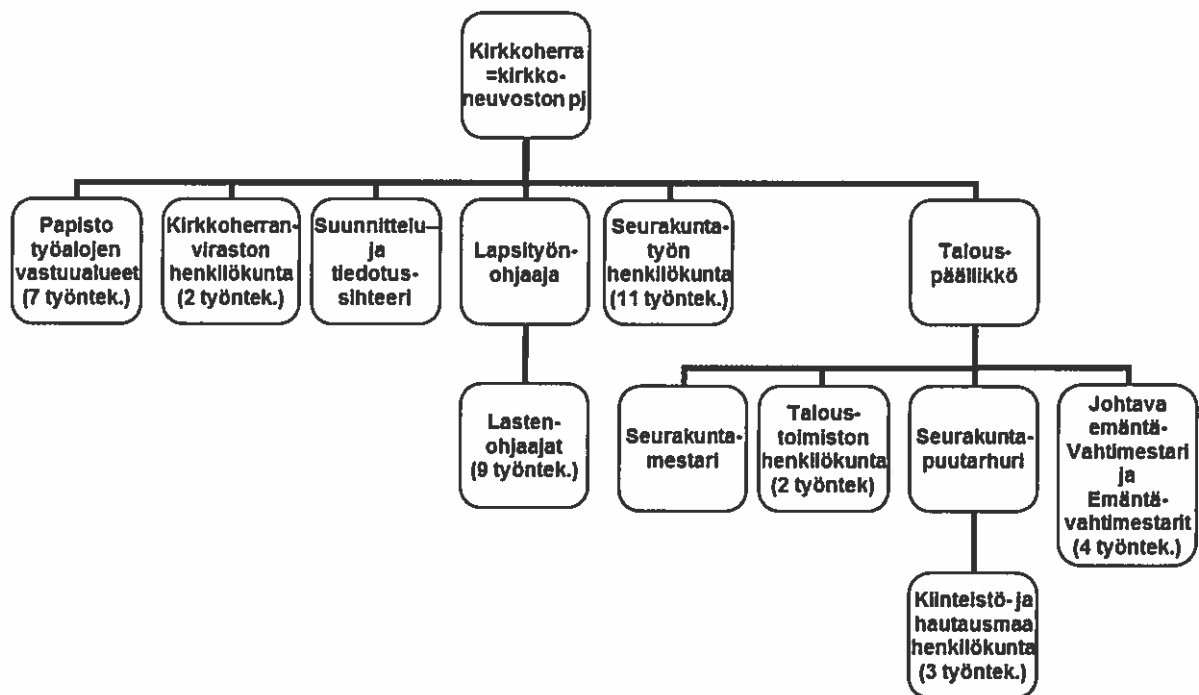
Suunnittelutyöryhmä

Hilkka Ahosniemi, Saija Hellström, Päivi Puustinen, Rauno Saarnio ja Veikko Toivonen.

Toimielimet v. 2016

Valmistelu- ja toimeenpano-organisaatio

Henkilökunta

Yleistä

Mäntsälän seurakunnassa tehdään kirkkohallituksen suosituksen mukaisesti henkilöstötilinpäätös, joka pitää sisällään olennaisimmat tunnusluvut ja taulukot henkilökunnasta.

Seurakunnan toiminnan laajuuden ja samalla myös henkilöstön määrän huomioiden on tarpeellista laatia laajempi sanallinen kuvaus henkilöstöstä eli henkilöstökertomus. Siinä tarkastellaan sanallisen kerronnan, taulukoiden ja kuvioiden sekä tunnuslukujen avulla henkilöstövoimavaroja. Ensimmäistä kertaa seurakunnan henkilöstökertomus laadittiin vuodelta 2006. Tunnuslukukooste on henkilöstökertomuksen lopussa.

Henkilöstöstrategia

Seurakunnan henkilöstöstrategia on hyväksytty vuosille 2014–2018. Henkilöstöstrategia ja henkilöstökertomus toimivat henkilöstötyön ja johtamisen työvälineinä sekä seurakuntalaisten, henkilöstön ja työnantajan tietopakettina henkilöstöstä. Mäntsälän seurakunnan henkilöstöstrategian toiminta-ajatus on, että Mäntsälän seurakunnan henkilöstö on toimiva ja huolehtiva työyhteisö, joka toimii yhdessä seurakunnan toiminta-ajatuksen toteuttamiseksi.

Henkilöstökulut

Palkkoja, palkkioita ja eläkkeitä on vuoden 2016 aikana maksettu taloustoimiston kautta yhteensä 1 758 096 euroa, joka on 78 442 euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Summaan sisältyvät vakinaiselle henkilökunnalle, tilapäiselle työvoimalle ja palkkiotoimisille satunnaisille työntekijöille suoritettavat palkat ja palkkiot, joita on maksettu yhteensä 307 eri henkilölle.

Sairausvakuutus- ja tapaturmakorvauksia on saatu 26 210 euroa.

Seurakunnan talousarvion puitteissa maksetut muut henkilöstömenot kuten sosiaaliturvamaksut, pakolliset tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut mukaan lukien olivat henkilöstömenot 2 148 767 euroa, joka on 63 % (62 % v.2015) toimintamenoista ja 62 % (60 % v.2015) verotuloista. Lisäksi henkilökunnan matkakorvauksia sekä koulutukseen yms. liittyvistä majoitus- ja ravitsemuspalveluista on maksettu 41 126 euroa.

Vapaaehtoistyöntekijät

Seurakunnan eri tehtäväalueilla toimii lukuisa joukko seurakuntalaisia erilaisissa vapaaehtoistehtävissä. Tilinpäätöksen yhteydessä tehdyn kartoituksen perusteella on saatu seuraava yhteenveto seurakunnan vapaaehtoistyöntekijöistä vuonna 2016:

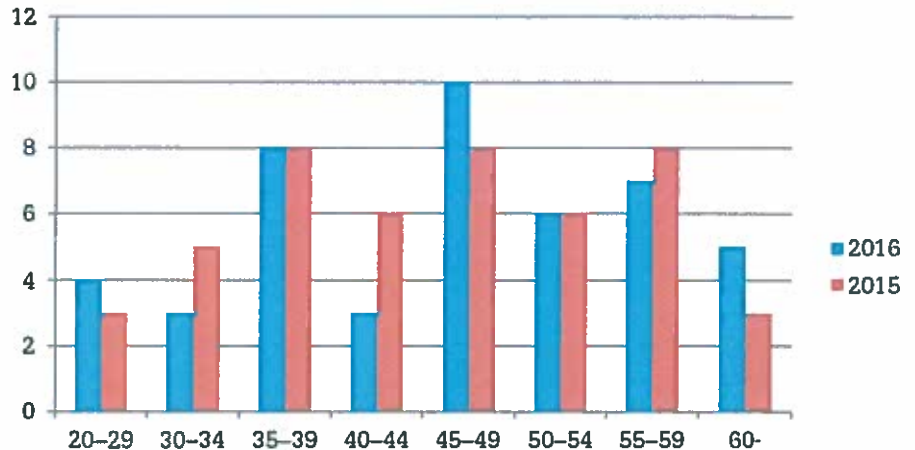
- Kolehdkinkeruussa ja kirkkokahveissa, sekä avustamassa tekstinluvussa ja rukouksissa oli noin 50 vapaaehtoista.
- Lapsityössä 11 vapaaehtoista toukkapiirin ohjaajaa, ja 8 pyhäkoulun opettajaa.
- Poikatyössä kerhonohjaajia 4 ja leiriohjaajia 4, tyttötyössä kerhonohjaajia 16.
- Rippikoulutyössä 66 isosta, yövalvoja 8. Muussa nuorisotyössä vapaaehtoisia 11.
- Aikuistyössä vapaaehtoisia oli nuorten aikuisten Narikassa 2, raamattu- ja rukouspiireissä 8, muissa piireissä 1. Seimeen liittyvissä asioissa 3 vapaaehtoista ja Sanan ja rukouksen illoissa 14.
- Lapsi- ja nuortenmusiikkityössä, kuoro- ja bänditoiminnassa yhteensä 37, sekä juhlakuorossa 30.
- Aikuiskuoroissa vapaaehtoisia yhteensä 76, soitinyhtyeessä 8. Kirkkokuorossa 28, päiväkuorossa 19. Gospelkuorossa 29 ja –yhtyeessä 4, kantaattiyhtyeessä 4.
- Diakoniatyön piirissä oli 70 vapaaehtoista, tehtäviin kuului mm. vastuu miesten saunailtojen toteutuksesta ja sisällöstä, avustaminen palvelupäivissä, Ankkurin aamupuuron valmistaminen, leiri- ja retkiavustajina toimiminen, Yhteisvastuukeräyksen tapahtumat ja lipaskeräykset, virkistyspäivät Ohkolan seuratalolla ja ystävätoiminta.
- Viestinnän eri alojen ammatillaisia vapaaehtoisina 6, sekä yksi vapaaehtoinen kuvaaja seurakunnan tilaisuuksissa.

- Lähetystyössä vapaaehtoisia oli 60. Heistä 4 oli vapaaehtoisina ohjaajina.
- Kiinteistö- ja hautausmaatoimessa oli hautausmaatalkoissa haravoimassa noin 80 talkoolaista, ja suntion tehtävissä 2 vapaaehtoista.

Eräitä tunnuslukuja henkilöstökertomuksesta

Henkilöstön ikäjakauma

	2016	2015
20–29 v	4	3
30–34 v	3	5
35–39 v	8	8
40–44 v	3	6
45–49 v	10	8
50–54 v	6	6
55–59 v	7	8
60 – v	5	3
Yhteensä	46	47

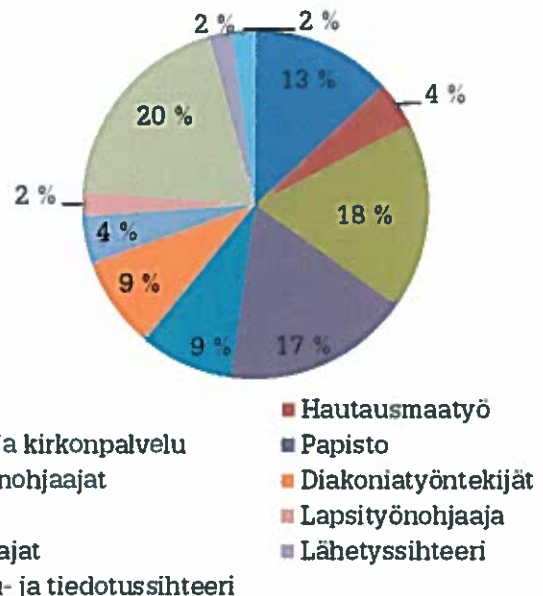

Henkilöstön keski-ikä

	2016	2015
	46 v	45 v

Henkilöstön lukumäärä tehtäväalueittain

	2016
Seurakuntatyö	30
– Papisto	8
– Nuorisotyönohjaajat	4
– Diakoniatyöntekijät	4
– Kanttorit	2
– Lapsityönohjaaja	1
– Lastenohjaajat	9
– Lähetys sihteeri	1
– Suunnittelu- ja tiedotussiht.	1
Hallinto	6
Hautausmaatyö	2
Kiinteistö- ja kirkonpalvelu	8
Yhteensä	46
Naisia	37
Miehiä	9

Palveluksessa oloaika

alle 5 vuotta	14
5–14 vuotta	18
15–24 vuotta	9
yli 25 vuotta	5

Henkilöstökoulutus

	2016	2015
Koulutuspäivät	153	173
Koulutusta saaneet henkilöt	39	35

Koulutuskustannukset/henkilökustannukset	0,45 %	0,39 %
Koulutuskustannukset/henkilötyövuosi	229 €	180 €

Työkyky ja terveys

	2016	2015
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot pv/htv	27,94	20,86
Virkistystoiminnan kustannukset/htv	127 €	139 €
Työterveyshuollon kustannukset/htv	627 €	552 €

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

201 Jumalanpalveluselämä

Tehtäväalueelle kirjataan jumalanpalvelustoiminnasta aiheutuvat tulot ja menot. Jumalanpalvelustoiminnaksi luetaan seurakunnan pääjumalanpalvelukset, jouluaaton jumalanpalvelukset, jouluyön messu, tuhkakeskiviikon messu, kiirastorstai-illan messu ja pääsiäisyön messu sekä erilliset konfirmaatiojumalanpalvelukset, viikkomessut, rukoushetket, lasten-, koulu- ja sotilasjumalanpalvelukset. Toiminnan menoiksi kirjataan mm. kanttorin palkkausmenot jumalanpalvelusten osalta.

Toiminta-ajatus

Mäntsälän seurakunnan jumalanpalvelusten hoitaminen eli Jumalan sanan saarna ja sakramenttien jakaminen.

Tavoitteet

- Seurakuntalaiset kokevat yhteisen jumalanpalveluksen merkittävänä asiana elämässään ja tahtovat siksi ainakin silloin tällöin siihen osallistua.
- Antaa ihmisille kokemus Pyhän läsnäolosta ja kantavasta voimasta elämässä.
- Kirkkomme 150-vuotisjuhlavuotena muistuttaa erityisesti myös sukupolvien perinnöstä ja jumalanpalveluksissa kävijöiden ketjusta.
- Löytää uutta innostusta vapaaehtoisten messuavustajien, kirkkoväärtien, toiminnasta.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Kaikki jumalanpalvelukset toimitetaan mahdollisimman huolellisesti ja hyvin paikallisiin perinteisiin nojautuen mutta myös uutta etsien.
- Yhteisöllisyyttä ja jumalanpalvelusten yhdessä tekemisen mallia ajetaan sisään.
- Vuoden suuri kohokohta on vuoden 2016 adventtisunnuntain kirkkomme 150-vuotisjuhlamessu.
- Elokuulla Mäntsälä-päivänä pidetään perinnejumalanpalvelus yhteistyössä Mäntsälä-seuran kanssa.

Erityisjumalanpalvelukset ja Tuomasmessut pidetään vakiintuneen tavan mukaan

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Jumalanpalveluselämää Mäntsälässä vuonna 2016 kehysti luonnollisesti kirkkomme 150-vuotisjuhlavuosi. Perinteisten messujen lisäksi vietimme Pop-messua, Afrikkalaista Gospelmessua, pääsiäisen Draamamessua, Perinnekirkkoa jne. huipentuen ensimmäisen adventtisunnuntain juhlamessuun, jonka toimitti piispamme Tapio Luoma. Näiden lisäksi suurta iloa tuotti jumalanpalvelustemme kehittyminen yhteisöllisempään suuntaan ns. kirkkoväärtitoiminnan myötä. Lukuisat seurakuntalaiset ovat löytäneet paikkansa jumalanpalvelusten toteuttamisessa eri tehtävissä.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Väkiluku 31.12.	jäsen	16 102	16 006	16 100	15 935
Mäntsälän asukasluku 31.12.		20 634	20 696	20 650	20 854
Kuuluminen srk:aan, Mäntsälä	%	78,0	77,4	78,0	76,4
Kuuluminen srk:aan, koko maa	%	73,7	72,9	72,0	71,8
Poissaoleva väestö 31.12.	hlöä	211	211	200	208
Jäsenmäärä	hlöä	16 313	16 217	16 300	16 143
Jumalanpalvelukset	kpl/v	142	156	140	138
Pääjumalanpalvelukset	hlöä	8 610	9 272	10 000	9 246
Muut jumalanpalvelukset	hlöä	8 968	11 727	9 000	9 585
Ehtoolliselle osallistujat	hlöä	2 002	6 504	5 500	5 819
Voimavarat					
Henkilöstö (papit)	hlöä	8	8	8	8
Talous					
Nettokulut	€	93 093	82 659	95 690	109 421
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	6,12	5,16	5,94	6,87

Arviointia

Messuryhmien toiminta ja kirkkoväertit ovat olleet suuri ilo niin seurakuntalaisille kuin työntekijöillekin. Kirkkokahvihetket messun jälkeen kirkon käytävällä ovat tulleet varmasti jäädäkseen. Yhteisöllisyyden tuntu on varmaan lisääntynyt. Aikaa myöten nähdään, mikä vaikutus kaikella tällä on jumalanpalvelusten kävijämääriin.

202 Hautaan siunaaminen

Papin ja kanttorin palkkausmenot sivukuluineen siunaus- ja muistotilaisuuksiin osallistumisesta etukäteisvalmisteluineen. Hautaamisesta aiheutuvat muut menot kirjataan hautaustoimen menoiksi.

Toiminta-ajatus

Hoidetaan kirkolliset hautaan siunaamiset mahdollisimman hyvin kunnioittaen jokaista vainajaa ja tukien heidän omaisiaan.

Tavoitteet

Jokaisen kuoleman surun kohdanneen ihmisen täytyy tuntea tulleensa hyvin kohdelluksi ns. toimituspolun eri vaiheissa.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Toimitetaan hautaan siunaamiset niin, että kirkollisten toimitusten arvo ja merkitys seurakuntalaisten elämässä säilyy edelleen vahvana.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintasuunnitelman mukaisesti on toimittu. Muuta vaihtoehtoaakaan ei ole.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Hautaan siunaamiset	kpl	139	158	140	143
Talous					
Nettokulut	€	78 664	80 952	84 130	74 175
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	4,89	5,06	5,23	4,65

Arviointia

Seurakuntamme hautaan siunaamisten määrä on pysynyt monet vuodet suurin piirtein samoissa luvuissa. Todennäköistä on, että määrät alkavat jonkun ajan päästä nousta väestön ikääntymisen myötä. Uurnahautausten määrä on edelleen kasvussa ja ylitti viime vuonna ensimmäisen kerran Mäntsälässä arkkuhautausten määrän.

203 Muut kirkolliset toimitukset

Tähän kirjataan mm. kasteiden, konfirmaatioiden ja vihkimisten toimittamisesta aiheutuneet tulot ja menot etukäteisvalmisteluineen.

Toiminta-ajatus

Vastata kirkollisten toimitusten hoitamisesta Mäntsälän seurakunnassa.

Tavoitteet

- Hoidetaan kirkolliset toimitukset niin, että ihmiset kokevat nämä erityiset juhlahetket heidän elämäänsä syvästi siunaavina ja merkittävänä tilaisuuksina.
- Tunnistetaan niiden merkitys myös kristillisen kasvatuksen ja kulttuuriperinnön siirtymisen kannalta.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Kirkollisten toimitusten arvo seurakunnan ja koko kirkon asialle on korvaamaton. Niiden merkitys ihmisten elämässä voi säilyä vain, mikäli hoidamme osuutemme hyvin – tai vieläkin paremmin.
- Panostetaan toimituskeskusteluihin, ihmisten kohtaamiseen ja huolelliseen valmistautumiseen, jotta joka kerralla voisi välittyä vahva läsnäolon ja ainutkertaisuuden tuntu.
- Toimintastrategian mukaisen kotien kristillisen kasvatuksen tukemisen välineeksi jaetaan kastekoteihin oman kirkon kuvalla ”tuunattu” kirja ”Kirkkovuosi lasten kanssa”.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kaikkien kirkollisten toimitusten arvo on äärimmäisen tärkeä. Voidaan sanoa, että niiden kautta kirkko oikeastaan on ns. suuren enemmistön ajatuksissa varsinaisesti olemassa. Monet eivät kysele (valitettavasti toki) jumalanpalvelusten tai raamattuopetusten perään, mutta näissä pyhissä hetkissä he saavat merkittävän kosketuspinnan kirkkoon ja kristilliseen uskoon. Siksi ei ole mahdollista, että toimintasuunnitelman sanat olisivat vain sanoja. Niin on tehtävä.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Avioliitot					
Kirkolliset vihkimiset	kpl	59	53	60	34
Siviilivihkimiset	kpl	21	23	20	36
Solmitut avioliitot yht.	kpl	80	76	80	70
Siviili aviol. kirkoll. siunaamiset yht.	kpl	2	1	2	7
Avioerot	kpl	47	52	45	47
Kasteet	kpl	197	170	200	199
– seurakunnan tiloissa	kpl	53	57	50	80
– kodeissa	kpl	144	113	150	119
Talous					
Nettokulut	€	70 155	74 137	70 090	68 244
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	4,36	4,63	4,35	4,28

* Ei tilastoitu

Arviointia

Mäntsälä on hyvä paikka tehdä seurakuntatyötä, koska täällä yhä vielä ja edelleen elää kansankirkollinen henki. Toki meilläkin kirkkoon kuuluvien osuus pitäjän väestöstä laskee ja sen myötä huoli asioiden kehittymisestä kasvaa. Kokonaiskirkollisesti ajatellen esim. kastamatta jäävien lasten määrä on varsinkin pääkaupunkiseudulla jo huomattava. On tietysti asioita, joille emme voi mitään, mutta oma ”ruutumme” meidän on hoidettava mahdollisimman hyvin ja vähän vielä paremminkin.

205 Muut seurakuntatilaisuudet

Tähän kirjataan seurakunnan muu julkinen toiminta, mikä ei ole jumalanpalvelustoimintaa, mm. kinkerit, evankeliointi, tempaukset, hartaushetket, raamatunopetustilaisuudet, seurat, alueelliset ja valtakunnalliset tilaisuudet sekä muut julkiset tilaisuudet.

Toiminta-ajatus

Järjestää erilaista seurakunnallista julkista toimintaa, joissa ihmiset voivat kokea Jumalan läsnäoloa keskellä arkista elämää sekä uskon yhteyttä toinen toisiinsa.

Tavoitteet

Kirkon yhteinen usko koetaan kantavana ja vahvasti läsnä olevana asiana kotipaikkakunnallamme. Voimme siten kokea Pyhän tuntua, yhteisöllisyyttä ja myös vanhojen perinteiden voimaa.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Vakiintuneiden seurakuntatilaisuuksien lisäksi vuotta 2016 leimaa erityisesti kirkkomme 150-vuotisjuhlavuosi. Läpi vuoden on tapahtumia, jotka muistuttavat kirkosta ja sen pelkällä läsnäolollaan julistamasta sanomasta. Vuonna 2016 pidetään jälleen myös Mäntsälän Messut, missä ollaan luonnollisesti mukana erityisesti juhlavuositeemallamme.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Niin kuin tämän seurakuntamme toimintakertomuksen monellakin sivulla mainitaan, vuotta leimasi kirkkomme 150-vuotisjuhlat. Huoletta ja edes liikaa ylpeilemättä voi sanoa, että juhlavuotemme oli kaikin puoleinen menestys, joka sai myönteistä huomiota laajalti. Jopa työpaikoilla puhuttiin seurakunnasta. Juhlavuotemme tapahtumat olivat jopa ehdolla Mäntsälän kunnan kulttuuriteko 2016 tunnustukseen. Vaikka palkinto jäikin saamatta, myönteistä huomiota saimme runsaasti. Merkittävää oli myös se, että juhlavuoden kokonaisuus oli yhteinen ponnistuksemme ja siinä oli väriä ja kosketuspintaa kaiken ikäisille seurakuntalaisille.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Musiikkitilaisuudet	hlöä	3 040	4 050	4 500	4 982
Raamattuopetustilaisuudet	hlöä	214	519	230	379
Kinkerit	hlöä	80	186	120	173
Seurat	hlöä	103		250	66
Hartaushetket	hlöä	887	1 306	1 000	1 198
Alueelliset ja valtak. tilais.	hlöä	900	170	350	478

Arviointia

Tämä osa toimintakertomusta pitää sisällään paljon ns. perinteistä ja vakiintunutta. Nämä tapahtumat ovat kuin vuoden kierto. Ne eivät välttämättä kerää valtavasti ns. uusia ihmisiä mutta tarjoavat niille, joille seurakunnan toiminta on monella tapaa merkittävää, paljon siunauksellisia ja voimaannuttavia hetkiä. Näitä ovat mm. kinkerit.

204 Aikuistyö

Toiminta-ajatus

Aikuistyö tarjoaa osaltaan Mäntsälän seurakuntalaisille lepoa, rakentumista ja virkistystä sekä tukea erilaisissa elämäntilanteissa. Tämä tapahtuu seurakuntayhteydessä ja Jumalan sanan ja sakramenttien äärellä, mutta myös erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Aikuistyön kautta pyritään seurakuntalaisille tarjoamaan mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen vapaaehtoistoiminnan kautta.

Tavoitteet

Seurakunnan juhluvuoden painopistealueiden täyttäminen seuraavasti:

- Pyhän kokemisen paikka. Sanan ja rukouksen iltojen pitämistä jatketaan edelleen. Tässä työmuodossa toimii ahkera ja hyvä tiimi. Tiimissä jokainen saa toimia omien lahjojensa ja halukkuutensa perusteella. Tiimi on avoin, ja uudet tulokkaat ovat tervetulleita. Lisäksi Pyhän kokemista tarjotaan myös leiritoiminnan kautta mm. Rukousvuorokausi Ahvenlammella.
- Vastuun ja osallisuuden yhteisö. Hengellisen matkakumppanuuden ajatusta tavoitellaan järjestämällä koulutusta, jolla varustetaan kristittyjä kulkemaan toisen ihmisen rinnalla. Tällaista koulutusta on mm. L10T yhdessä Kansan Raamattuseuran kanssa.
- Voimaannuttavia iltoja järjestetään seurakunnan vapaaehtoisille yhdessä muiden työmuotojen kanssa.
- Järjestetään konsertteja.
- Tarjotaan pienryhmätoimintaa Raamattu-, rukous- ja keskustelupiirien muodossa.
- Tavoitettavaa toimintaa harjoitetaan seurakunnan rakennusten ulkopuolella mm. erilaisia tempauksia järjestämällä kaupan auloissa tai Rai-torilla. Näitä tempauksia pyritään järjestämään myös yhteistyössä Mäntsälän helluntaiseurakunnan kanssa kristittyjen yhteyden hengessä.
- Pyritään ylläpitämään seimiperinnettä.
- Tavoitetaan nuoret aikuiset Narikka-toiminnan kautta.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Rukousvuorokausi Ahvenlammella.
- Ainakin yksi "tavoittava tapahtuma" seurakunnan tilojen ulkopuolella. Esimerkkinä Toritapahtuma kesällä.
- Varustavaa ja virkistävää koulutusta.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Suunnitelman mukaan järjestettiin rukousvuorokausi toukokuussa Ahvenlammella. Mukana oli pastori Erkki Jokinen Hämeenkyröstä. Rukousvuorokausi alkaa olla jo vuosittainen tapa aikuistyössä, ja sitä myös aina toivotaan uudestaan vaihtuvalla teemalla.

Sanan ja rukouksen illat toimivat normaalisti koko vuoden sekä myös Narikka-toiminta. Syyskauden avajaiskonsertti pidettiin kirkossa kuten monena edellisenäkin vuotena. Tänä vuonna muusikkoina paikalla olivat Ulla Ingman-Ronkainen, Pete Ronkainen ja Juhani Junnu Aaltonen. Lisäksi myöhemmin syksyllä oli myös Kirkossa Pro Fiden 50-vuotisjuhlakonsertti.

Israel -tanssipäivä järjestettiin perinteisesti kevätkaudella Wanhalla. Se kokosi jälleen 60 ihmisen joukon paikalle. Vuoden suurimpia ponnistuksia oli Alfa-kurssin järjestäminen yhteistyössä Mäntsälän helluntaiseurakunnan kanssa.

Pienryhmätoiminta oli melko lailla samanlaista kuin edellisinä vuosina. Tänä vuonna lisänä oli yksi piiri Osuustien vanhainkodilla. Seimi siirrettiin kirkon asehuoneeseen, ja palaute siitä oli hyvää. Ulos kirkonmäelle sitä ei enää uskallettu sijoittaa toistuvien tuhopolttojen takia.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Raamattu- ja rukousryhmät	hlöä	32	44	41	45
Keskusteluryhmät	hlöä	-	-	5	-
Muut aikuistyön ryhmät	hlöä	16	7	-	-
Talous					
Nettokulut	€	42 623	45 861	63 050	40 307
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	2,65	2,87	3,92	2,53

Arviointia

Tavoitettavaa tapahtumaa Rai-torilla emme onnistuneet järjestämään. Sen sijaan syyskaudella järjestettiin Alfa-koulutus yhdessä Mäntsälän helluntaiseurakunnan kanssa. Koulutus jatkui vielä vuoden 2017 alkupuolelle. Näin onnistuimme myös täyttämään tältä osin tavoitettavan toiminnan sekä yhteistyön helluntaiseurakunnan kanssa.

Parisuhdetyö (Aikuistyön alainen)

Toiminta-ajatus

Tarjota tukea parisuhteen hoitamiseen

Tavoitteet

Järjestetään iltoja, retkiä ja koulutusta liittyen parisuhteen tukemiseen. Näiden toimintojen kautta on tarkoitus tarjota työkaluja ja tukea parisuhteiden ja perheiden hoitamiseen.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Huhtikuussa tarjosimme Ahvenlammella avioliittoleirin. Se toteutettiin 4 luennoitsijapariskunnan voimin. Aikuistyö on omalta osaltaan mukana myös seurakunnan "Perhetyön ideariihessä" suunnittelemassa seurakunnan perhetyötä.

Arviointia

Järjestimme syyskaudella pariskunnille kahvikonsertin Ahvenlammella, mutta tilaisuuteen ei tullut yhtään ilmoittautumista. Vuonna 2017 yritämme uudelleen järjestää tämän tilaisuuden, sillä muutoksella, että emme pyydä ilmoittautumisia etukäteen. Se saattaa karsia kiireisiä ihmisiä turhaan pois.

210 Tiedotus ja viestintä

Toiminta-ajatus

Tiedotuksen ja viestinnän työala vastaa seurakunnan ulkoisen ja sisäisen tiedotuksen sekä markkinointiviestinnän suunnittelusta ja toteutuksesta. Se vahvistaa toiminnallaan seurakunnan asemaa paikkakunnan merkittävimpänä läsnäolon ja vastuun yhteisönä, jolle ominaista on vuoropuhelun kulttuuri.

Tavoitteet

- Juhlavuoden viestintä.
- Mäntsälän Messut 2016.
- Verkkosivujen toiminnallisuuden edistäminen.
- Esitteiden ja julkaisuiden yhdenmukaistaminen.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Juhlavuoden viestinnän toteuttaminen, painopisteenä pyhän kokemisen paikka, Mäntsälän kirkko. Tehdään tutuksi mäntsäläläisten oma kotikirkko, jokaisen seurakuntalaisen hengellinen koti.
- Mäntsälän Messuille osallistumisen suunnittelu ja toteutus. Painopisteenä vastuun ja osallisuuden yhteisö. Seurakuntalaisten informointi ja osallistumiseen rohkaiseminen.
- Verkkosivujen sisällön muokkaus ja skaalautuvuuden kehitystyö.
- Seurakunnan esitteiden ja julkaisujen yhdenmukaistaminen. Esitepohjien laatiminen ja työntekijöiden opastaminen.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Juhlavuoden viestintä toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Osallistuminen Mäntsälän Messuille toteutui suunnitellusti. Verkkosivujen kehitystyö eteni vuoden 2016 aikana. Seurakunnan esitteiden ja julkaisujen yhdenmukaisuutta edistettiin.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Voimavarat					
Henkilöstö	hlöä	1	1	1	1
Tiedotuksen työryhmä		4	6	6	6
Ulkoinen viestintä					
Artikkelit paikkakunnan lehdissä		133	167	130	177
– toimittajien tekemät*		38	38	30	64
– työntekijöiden tiedotteiden pohjalta tehty**		98	138	100	122
Talous					
Nettokulut	€	72 556	68 431	76 710	68 063
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	4,51	4,28	4,76	4,27

* Lukuun on laskettu 2015 alkaen kaikki seurakuntaa koskeva näkyvyys, myös lukijoiden ja seurakuntalaisten kirjoittamat.

** Lukuun on laskettu 2015 alkaen kaikki seurakunnan lähettämä materiaali, maksulliset ilmoitukset ja tiedotteet.

Arviointia

Juhlavuoden viestintä toteutui suunnitellusti ja juhluvuosi sai paljon näkyvyyttä paikallislehdissä. Artikkeleita julkaistiin hieman edellisvuotta enemmän. Vaikka tiedotteiden pohjalta julkaistujen osuus oli vähäisempi, toimittajien ja seurakuntalaisten osuus kasvoi aikaisemmasta huomattavasti.

Mäntsälän Messuilla keskeisenä teemana olivat kotikirkon 150-vuotisjuhluvuosi sekä seurakuntalaisten kohtaaminen, osallistaminen seurakunnan toimintaan ja vapaaehtoistoimintaan.

Verkkosivujen kehitystyö eteni vuoden 2016 aikana ja prosessi tulee päätökseen alkuvuodesta 2017.

Esitteiden ja julkaisujen yhdenmukaistaminen on pitkälinen prosessi, jota jatketaan tulevina vuosina.

220 Musiikkitoiminta

Tähän kirjataan kirkkomusiikkitoiminnan ylläpitämisestä, mm. ulkopuolisista kuoroista, soitinyhtyeistä ja konserteista aiheutuneet tulot ja menot. Työalan tuloja ovat mm. seurakunnan konserttitoiminnasta saadut vuokrat sekä ohjelma- ja lipputulot. Kanttorin palkkausmenot kohdennetaan eri työalueille tehdyn työn mukaan.

Toiminta-ajatus

Rikastuttaa seurakunnan musiikkitarjontaa. Juhlistaa tärkeimpiä kirkkopyhiä.

Tavoitteet

Vietämme kotikirkkomme 150-vuotisjuhlaa rikastuttamalla tärkeimpiä juhlapyyhiä erilaisilla konserteilla.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Uuden musiikin sävellyskonsertti Marian ilmestyspäivänä su 13.3., säveltäjä Matilda Seppälä yhteineen.
- Matteus-passio palmusunnuntaina 20.3., Dominante-kuoro.
- Mirjam Odén lauluryhmän kantaattiprojekti pyhäinpäivänä.
- Adventin juhlamessuna Johanna Linnan 1. kuoromessu (kirkkokuoro+soittajat).
- Jouluyön konsertti 24.12. ja Tenorissimon joulukonsertti.
- Pekka Itkonen ja Gospelkuoro vastaavat Tuomasmessujen (6 kpl) musiikista.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Juhlavuoden toimintasuunnitelma toteutui pääosin suunnitellusti. Ainoastaan palmusunnuntain musiikki vaihtui Matteus-passiosta pääsiäisen sielunmessuiksi, mm. Mozartin Requiemiin.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Voimavarat					
Henkilöstö	hlöä	2	2	2	2
Talous					
Nettokulut	€	16 306	20 218	27 830	23 636
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	1,01	1,26	1,73	1,48

Arviointia

Juhlavuodesta tuli menestys monessa mielessä. Saimme olla Marianpäivänä kuuntelemassa aikamme lupaavinta uuden musiikin säveltäjää, Matilda Seppälää, jonka musiikki nuorine soittajineen lumosi kuulijansa välittömästi ja avasi korviamme vastaanottamaan kokonaan uutta, modernia taidemusiikkia. Teimme historiaa antamalla tilaa tälle kulttuuritapahtumalle.

Palmusunnuntain konsertti "Pääsiäisen sielunmessut" toteutui tyylikkäästi ja sai runsaan yleisön. Huhtikuussa saimme Lappeenrannan laulukilpailujen tuoreen miestensarjan voittajan, entisen mäntsäläläisen, Kristian Lindroosin ja pianisti Tuula Hällströmin pitämään kirkkoomme liedkonserttia. Se koettiin suurena elämyksenä. Mirjam Odén lauluryhmän kantaattiprojekti laajeni Faurén Requiemiksi. Odé johti pyhäinpäivän iltana Faurén Requiemin kokonaan mäntsäläläisin voimin, mikä oli historiallista. Näin suurta lauluteosta ei ole aikaisemmin esitetty omin voimin.

Isänpäivänä saimme kuulla suomalaisessa musiikkielämässä menestynyttä mäntsäläläistä Sundströmin perhettä. Konsertti oli lämminhenkinen ja menestyksenkäs. Adventin juhlamessun musiikki toteutettiin seurakunnan kuorojen voimin niin, että kirkkokuoro lauloi Enni Pöykön johdolla Johanna Linnan kuoromessun n:1, Gospelkuoro vastasi ehtoollismusiikista, lapsikuoro, muskarilaiset ja soitinryhmä esittivät tekstien välisen vastausmusiikin ja päiväkuoro ja muut laulajat toimivat virsien esilaulajina. Messusta muodostui kaikkien yhteinen juhla ja kuorojen voimannäyte.

Jouluyön konserttiin saatiin baritoni Kristian Lindroos, urkuri Toni Hintsala ja viulisti Sanna Kaisa Sundström, jotka loihtivat mielenkiintoisen konsertin runsaalle kuulijakunnalle. Myös Tenorissimon joulukonsertti, joka tarjottiin tällä kertaa yleisölle ilmaiseksi, oli yleisömenestys. Onnistuimme saamaan konserteillamme yleisön liikkeelle ja konsertit olivat keskenään sopivan erilaisia.

221 Aikuiskuorot

Toiminta-ajatus

Rikastuttaa jumalanpalvelusta ja seurakuntaelämää. Kasvattaa seurakuntalaisia yhteiseen virsilauluun ja kirkkomusiikkiin. Tarjota säännöllisesti kuultavaksi kuoromusiikkia omien kuorojen esittämänä.

Tavoitteet

- Vietetään kotikirkon 150-vuotisjuhlaa rikastuttamalla tärkeimpiä kirkkopyhiä kuoromusiikilla.
- Erityisesti 1. adventti ja helluntai sekä mahdollisesti pyhäinpäivä täyttyvät kuoro-ohjelmalla.
- Tarjotaan aikuisille seurakuntalaisille mahdollisuuksia osallistua juhlallisuuksiin paitsi kuulijoina, myös toteuttajina.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Kirkkokuoro esittää 1. adventtina kotikirkkomme 150v. juhlamessuna Johanna Linnan kuoromessun n:1, johon kutsutaan mukaan muitakin laulajia.
- Gospelkuoro pitää helluntaina su 15.5. juhlakonserttinsa, josta tulee osallistujille upea konserttielämys.
- Mäntsälässä on Hämeen-Uudenmaan kirkkomusiikkipiirin laulujuhla su 22.5., jolloin kirkko täyttyy kirkkomusiikin ystävistä.
- Gospelkuoro tekee vierailukonsertin Pielisensuun ystävyysseurakuntaan.
- Johanna osallistuu Kirkon koulutuskeskuksen sävellyksen ja sovituksen kurssille.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintasuunnitelma toteutui pääosin suunnitellusti. Ainoastaan kirkon koulutuskeskuksen sävellyskurssi ei täyttänyt odotuksia ja jäi yksipäiväiseksi.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Suoritteet					
Esiintymiskerrat		42	45	40	46
Kirkko-, Gospel- ja päiväkuorot		17/10/15	18/10/17	17/10/13	17/10/19
Kuoroharjoitukset	krt/v	101	109	110	107
Kirkko-, Gospel- ja päiväkuorot		46/38/27	46/38/25	41/32/33	43/38/26
Kuoron jäsenmäärä	hlöä	68	72	68	76
Kirkko-, Gospel- ja päiväkuorot		26/32/10	27/30/15	28/28/10	28/29/19
Toivevirsikerho	hlöä	20	20	22	15
			ei kuluja	ei kuluja	ei kuluja
Talous					
Nettokulut	€	26 163	25 226	32 020	26 445
Esiintymis- ja harjoituskertojen- kustannukset/kerta	€	182,96	163,81	213,47	172,84
Kustannukset/kuorolainen/vuosi	€/kuor./v	384,75	350,36	470,88	347,96
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	1,62	1,58	1,99	1,66

Arviointia

Juhlamessusta muodostui kaiken kansan yhteinen juhla, mikä oli tarkoituskin: selkokielenen, lasten ja aikuisten esittämä musiikki ja yhteiset virret kaikuivat voimallisesti. Kirkkokuoro lauloi Enni Pöykön johdolla Johanna Linnan kuoromessun n:1. Gospelkuoro vastasi ehtoollismusiikista Pekka Itkosen johdolla, lapsikuoro vastausmusiikista Mirjam Odén johdolla ja päiväkuoro ja muut laulajat virsien esilaulannasta. Kaikki halukkaat pääsivät osallistumaan omilla taidoillaan.

Gospelkuoro juhli 10 vuottaan helluntaina 15.5. räväkästi ja tyylikkäästi Pekka Itkosen johdolla ja tarjosi näin kevyen musiikin ystäville tilaisuuden osallistua. Kuoro esitti ohjelmansa ennen tätä jo Pielisensuun ystävyysseurakunnassa menestyksellä.

Hämeen-Uudenmaan kirkkomusiikkipiirin laulujuhla keräsi parisen sataa laulajaa Mäntsälän kirkkoon su 22.5. Olimme harjoittaneet yhteistä ohjelmaa koko vuoden. Olimme monessa mukana innolla!

222 Lapsi- ja nuorisomusiikki

Toiminta-ajatus

Rikastuttaa jumalanpalvelusta ja seurakunnan toimintaa, joka on suunnattu lapsiperheille. Pyrkimyksenä on kasvattaa lapsia ja nuoria yhteislaulamiseen ja musisointiin. Ajatuksena on luoda jatkumo lapsen musiikillisessa kasvatuksessa seurakunnassa lapsuudesta nuoruuteen.

Tavoitteet

- Lasten musiikkityö järjestää 4–6-vuotiaille muskarilaisille ja kuorolaisille viikoittaiset harjoitukset.
- Erilaisissa tilaisuuksissa on mukana lasten soitinryhmiä, joiden kanssa kuorolaiset esiintyvät.
- Järjestetään kuoroleiripäiviä n. 2 kpl vuodessa, joihin kokoontuu kaikki lapsimusiikissa mukana olevat soittajat ja laulajat.
- Kuorot ja soittajat esiintyvät lapsiperheille suunnatuissa tilaisuuksissa mm. perhemessut, vauvakirkot, mukulamessut, adventin ja joulunajan tilaisuudet.
- Jumalanpalvelusryhmä (esilauluryhmä), joka koostuu ammattimuisikoista sekä lapsityön ammattilaisista on edelleen seurakunnan lapsimusiikkityön tukena. Ryhmässä soittaa ja laulaa Kristiina Mäkinen, Raija Ojell ja Sanna Ratia.
- Keskitytään kirkon 150-juhlavuoteen. Erityisesti keskitytään 1. adventin Seimen avaus-tilaisuuteen sekä lapsiperheiden aattohartauteen.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Harjoitukset pidetään viikoittain.
- Lasten musiikkityö tähtää toiminnassaan perheille suunnattuihin kirkkohetkiin ja tilaisuuksiin.
- Kevätkaudella keskitytään perhemessun, Mukulamessun ja vauvakirkon/taaperokirkon valmisteluun.
- Syksyn toiminta tähtää Mikkelinpäivään, adventin- ja joulunajan tilaisuuksiin.
- Juhlavuotta 2016 juhlistetaan näissä tilaisuuksissa ja lapset ovat näkyvä osa juhlallisuuksia.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Harjoitukset pidettiin viikoittain ja harjoituspaikka siirrettiin Koivulasta kirkkoon. Lasten kuoro ja soitinyhtye esiintyivät perheille suunnatuissa kirkkohetkissä ja -tilaisuuksissa, mm. perhemessuissa, taaperokirkossa, adventin ja joulunajan tilaisuuksissa. Lapsikuorolaiset, soitinryhmä ja muskarilaiset esiintyivät myös adventtina kirkon 150-vuotisjuhlamessussa. Joululaulumessu toteutui tänäkin vuonna. Virsivisaan ei tällä kertaa ilmoittautunut koululaisia Mäntsälästä. Kuoroleirit toteutuivat ja kevätretkipäivä tehtiin pyhäkoulutyön kanssa.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Suoritteet					
Kuorot	kpl	1	2	1	2
Muskari 4-7 v.	kpl	1	1	1	1
Bändit/lauluryhmä	kpl	2	3	2	3
Kuorojen jäsenmäärä	hlöä	38	47	30	81
Talous					
Nettokulut	€	20 648	23 367	30 880	20 250
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	1,28	1,46	1,92	1,27

Ohjaajapanos 1,50 h/vk

Arviointia

Juhlavuosi onnistui kaikilta osin hienosti. Lapset osallistuivat juhlintaan mm. esiintymällä juhlamessussa. Lasten kuoron harjoitusten siirtäminen Koivulasta kirkkoon osoittautui onnistuneeksi: otamme tilan "haltuun", iso tila ei pelota ja kotikirkko tuntuu kotoisalta. 4–6-vuotiaiden muskari vaihtui syksyllä 3–6-vuotiaiden Kirkkomuskariksi. Kirkkomuskaria pitää 2 lastenohjaajaa, jotka ovat saaneet Kirkkomuskari-koulutuksen. Koululaisten Virsivisaan ei tällä kertaa osallistunut mäntsäläläisiä kouluja. Lieneekö uusi opetussuunnitelma kuormittanut

kouluja liikaa. Kirkon 150-vuotisjuhlan kunniaksi koottiin paikallisista aikuisista laulajista juhlakuoro, joka esitti pyhäinpäivänä 5.11.2016 Faurén Requiemin. Se onnistui suunnitellusti. Syksyllä 2016 alkoi uusi toimintamuoto "Virsilaulua kirkossa". Ryhmä on avoin kaikille.

231 Päiväkerhotyö

Toiminta-ajatus

Päiväkerhotyön tehtävänä on huolehtia päiväkerhoikäisten lasten kasteopetuksesta yhteistyössä kotien kanssa järjestämällä kerhotoimintaa, kasvattajailtoja sekä tapahtumia lapsille ja perheille. Toisena tehtävänä on päivähoidon kristillisen kasvatuksen tukeminen hartaushetkien ja mentoroinnin muodossa.

Tavoitteet

- Päiväkerhojen järjestäminen Koivulan ja Hyökännummen kerhotaloilla sekä tarvittaessa muilla sivukylillä. Päiväkerhoryhmät osallistuvat vuorotellen ohjaajansa kanssa perheiden jumalanpalvelusten toteuttamiseen.
- Perheiden tukeminen kasteopetuksessa arjessa ja juhlassa läsnä ollen.
- Päivähoidon uskontokasvatuksen tukeminen vierailemalla päiväkodeissa ja järjestämällä päivähoidon kirkkohetkiä, kotikirkkoon tutustumisia sekä mentoritoiminnalla.
- Lastenohjaajien ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen tarjoamalla heille koulutusta sekä tarkoituksenmukaiset työvälineet ja toimitilat.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Panostetaan laadukkaaseen perustyöhön lasten ja perheiden kerhoissa ja tapahtumissa.
- Tuetaan päivähoidon uskontokasvatusta.
- Tehdään työtä verkostoituen paikallisten tahojen kanssa (mm. kunta – päiväkodit, MLL, neuvola, perheneuvola).
- Perustyötä toteutetaan seuraavin tavoin:

Kerhotoiminnan järjestäminen Koivulassa, Hyökännummella sekä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan myös sivukylillä. Päiväkerhot osallistuvat suunnitelmallisesti ohjaajansa kanssa perheiden jumalanpalvelusten toteuttamiseen. Lapsityön pappi ja lapsityönohjaaja vierailevat kerhoissa säännöllisesti.

Jatketaan vierailuja päiväkodeissa säännöllisesti. Seurakunnan työntekijöiden vierailut ovat todella toivottuja. Järjestetään päivähoidon kirkkohetkiä kirkossa ja Hyökännummen kerhotalolla vähintään kolme kertaa vuodessa. Juhlavuonna 2016 tarjotaan kaikille päivähoidossa oleville lapsille mahdollisuutta osallistua kotikirkko tutuksi- esitykseen, johon järjestetään kuljetus kauempaa tuleville lapsille. Pidetään yhteistyöpalaveri päivähoidon henkilökunnan kanssa 1-2 kertaa vuodessa.

Lastenohjaajien koulutussuunnitelman mukainen koulutus tukee työssä jaksamista sekä antaa valmiuksia toimia lasten ja perheiden kanssa muuttuvissa tilanteissa.

Juhlitaan 70-vuotista päiväkerhotyötä kerhokaudella 2015-2016. Järjestetään vuoden mittaan erityistapahtumia mm. Jukka Salmisen konsertin ja avoimet ovet päiväkerhoissa.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Perustyö päiväkerhoissa on onnistunut hyvin. Seurakunnassa on motivoituneet ja ammattitaitoiset lastenohjaajat. Vierailut päiväkodeissa ovat edelleen toivottuja. Päiväkotien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Lasten osallisuus on onnistunut erityisesti jouluhartauksissa hyvin. Hartaushetket kirkossa ja päiväkodeilla ovat olleet onnistuneita, erityisen onnistunut oli Kotikirkko 150 vuotta –kirkkovierailut syksyllä 2016. Kauempana olevat päiväkodit saivat bussikuljetuksen kirkkoon. Tämä mahdollisti monelle lapselle ensimmäisen vierailun omaan kotikirkkoon.

Lapsityön papin ja lapsityönohjaajan vierailut päiväkerhoissa ovat mahdollistaneet perheiden jumalanpalvelusten yhdessä toteuttamisen. Jokaisessa perheiden jumalanpalveluksessa on

ollut mukana kerholaisia toteuttamassa jumalanpalvelusta yhdessä lastenohjaajan kanssa. Tiivis yhteistyö lapsityön kanttorin ja musiikkiryhmien kanssa on mahdollistanut vireän ja elävän jumalanpalveluselämän. Tämä on näkynyt kasvavana kävijämääränä perhejumalanpalveluksissa.

Päiväkerhotyön 70-vuotisjuhlaa juhlittiin keväällä kutsumalla vanhoja lapsityöntekijöitä yhteiseen juhlaan ja päiväkerhojen kevätjuhlassa juhlittiin Jukka Salmisen kanssa.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Päiväkerhoryhmät	kpl	29	31	26	28
Päiväkerholaiset		244	243	250	235
– joista tyttöjä		123	109		
– joista poikia		121	134		
Päiväkotikummmivierailut	kontaktit	58	50	60	61
Päiväkerhotyön erityistilaisuuksia	kpl	35	14	35	37
Tilaisuuksiin osallistuneita		1 134	788		2283
Voimavarat					
Ohjaajapanos	h/viikko	156,25	152,25	113,50	105,5
Talous					
Tuotot	€	8 333	7 539	8 280	7 406
Nettokulut	€	174 588	182 364	181 230	159 473
	€/lapsi	715,52	750,47	724,92	678,61
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	10,84	11,39	11,22	10,01

Arviointia

Keväällä päiväkerhoon ilmoittautuneita oli aikaisempia vuosia vähemmän, mutta ero tasoittui kesän ja syksyn aikana.

232 Pyhäkoulutyö

Toiminta-ajatus

Pyhäkoulu on lasten jumalanpalvelus, joka tukee ja vahvistaa lapsen uskonelämää rukousten, laulujen ja raamatunkertomusten kautta.

Pyhäkoulu on yksi toimintamuoto, jolla seurakunta huolehtii lasten kristillisestä kasvatuksesta ja opetustehtävästä (kasteopetuksesta) yhteistyössä kotien kanssa lapsi- ja perhetyön perustoimintokuvauksen mukaisesti.

Pyhäkoulun luonteeseen kuuluu, että se on vahvasti kiinni ajassa ja ihmisten tarpeissa. Pyhäkoulu etsii jatkuvasti uusia muotoja tarjotakseen lapsille luontevan mahdollisuuden hiljentymiseen ja Raamatun kertomuksiin tutustumiseen.

Tavoitteet

- Pyhäkoulutyön linkittäminen luontevammin seurakuntalaisten arkeen toteuttamalla sitä monimuotoisemmin. Toteutetaan tavoitetta järjestämällä periodipyhäkouluja. Tämä tarkoittaa muutaman kokoontumiskerran teemallisia pyhäkouluja; esim. metsäseikkailupyhäkoulu. Pyhäkoulu on teemallisesti lähellä ihmisten elämää ja vahvasti kirkkovooteen sitoutunutta.
- Pyhäkoulutyön tavoittavuuden ja opettajaresurssien järjevä hyödyntäminen siten, että toiminta on ainakin toistaiseksi teemallista ja periodimaista.
- Kevätretken järjestäminen perheille. Retki kokoaa pyhäkouluväen ja tavoittaa uusia pyhäkoululaisia. Kokeillaan myös uudenlaisia yhteisiä pyhäkouluja (esim. Ahvenlammella kokoontuva pyhäkoulu).
- Uusien pyhäkoulunopettajien rekrytoiminen.
- Pyhäkoulutyön vahvempi linkittäminen perheiden jumalanpalveluselämään.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Sekä keväällä että syksyllä kahden periodipyhäkoulun pitäminen kirkon huoltorakennuksessa ja Hyökännummen kerhotalolla (yhteensä neljä pyhäkoulua/lukukausi). Pyhäkoulu toimii keskustassa jumalanpalveluksen aikana, Hyökännummella klo 12-13.30.
- Pyhäkoulunopettajina toimivat vapaaehtoiset seurakuntalaiset, jotka tarvittaessa saavat koulutuksen tehtävään. Heille tilataan Pyhäkoululehti opetusvälineeksi ja virikkeeksi.
- Pyhäkoulunopettajille pidetään säännöllisesti kokouksia ja koulutustilanteita.
- Pyhäkoulunopettajille tarjotaan mahdollisuutta osallistua Pyhäkoulusymposiumiin (vuosittainen valtakunnallinen koulutusviikonloppu).
- Panostetaan uusien, motivoituneiden pyhäkoulunopettajien etsintään ja tukemiseen kuten myös pyhäkoulun sisällölliseen kehittämiseen.
- Kiinnitetään erityistä huomiota pyhäkoulun toteutusmuotoihin, jotta voimme vastata paremmin ajan haasteisiin.
- Pyhäkoululaiset osallistuvat seurakunnan perheiden jumalanpalveluselämään olemalla itse mukana messun toteuttajina.
- Pyhäkoululaisille tilataan Lasten pyhäkoululehti jaettavaksi pyhäkoulussa.
- Järjestetään pyhäkoulutyön retki.
- Pyhäkoululaisia pyritään tavoittamaan aktiivisemmin lähettämällä onnittelukortti 4-vuotiaille seurakuntalaisille ja ohessa kutsu pyhäkouluun.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Olemme onnistuneet saamaan lisää motivoituneita pyhäkoulunopettajia. Kerran vuodessa on tarjottu kahdelle pyhäkoulunopettajalle mahdollisuutta osallistua pyhäkoulusymposiumiin, josta saa virikkeitä ja uusia ideoita pyhäkoulun kehittämiseen. Myös kaikille tilattu Pyhäkoululehti on tarjonnut opettajille materiaalia suunnitteluun ja toteutukseen.

Periodimallinen pyhäkoulu toimii hyvin keskustassa. Lapsia on riittänyt jokaiselle pyhäkoulukerralle. Pyhäkoulun erilaiset toteutusmuodot ovat saaneet kiitosta. Erityisesti metsäpyhäkoulu on ollut mielekäs ja pidetty.

Keväällä 2016 Kotkaan suuntautunut kevätretki oli onnistunut ja sai hyvää palautetta perheiltä. Pyhäkoulutyön linkittäminen vahvemmin jumalanpalveluselämään vaatii vielä pohdintaa ja uusia ideoita. Lasten paikan hyödyntäminen voisi avata uusia mahdollisuuksia.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Ryhmät	kpl	3	8	8	5
Pyhäkoululaiset	lasta	60	91	70	43
Voimavarat					
Pyhäkouluopettajat	hlöä	10	7	6	8
Talous					
Nettokulut		12 302	16 148	17 970	14 752
Yksikkökustannukset	€/ryhmä	4 100	2 019	2 246	2 950
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	0,76	1,01	1,12	0,93

Arviointia

Hyökännummen alueella on vaikea motivoida lapsiperheitä tulemaan pyhäkouluun. Tässä kohtaa emme onnistuneet vuonna 2016. Jatkamme työtä erityisesti Hyökännummen alueen lapsiperheiden tavoittamiseksi.

233 Iltapäivätoiminta/iltapäiväkerhotyö

Toiminta-ajatus

Iltapäivätoiminta tukee kokonaisvaltaisesti lapsen kasvua ja kehitystä. Toiminnassa seurakunta kuuntelee lasten ja perheiden tarpeita vuorovaikutuksessa perheiden kanssa sekä toteuttaa kasvatustehtävänsä kirkon työn arvolähtökohdista käsin. Iltapäiväkerhossa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että mahdollistetaan lapselle hiljaisuuden ja pyhän kokemista arjessa rauhoittumisen ja hartaushetkien kautta.

Tavoitteet

- Koululaisten iltapäivätoiminnan järjestäminen 1-2 ryhmässä Hyökännummen kerhotalolla kouluvuoden aikana. Palautteen kerääminen.
- Kesäkerhotoiminnan järjestäminen koululaisille Koivulassa ja Hyökännummella.
- Kouluun lähtevien siunaaminen ennen lukuvuoden alkamista.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Jatketaan yhteistyötä Mäntsälän kunnan muiden iltapäivätoiminnan toimijoiden kanssa.
- Osallistutaan iltapäiväkoordinaattorin järjestämiin tilaisuuksiin ja koulutuksiin.
- Tuetaan iltapäivätoiminnan ohjaajien jaksamista tarjoamalla tarkoituksenmukaiset toimitilat, materiaalit, työvälineet ja työnohjaus kuukausittain tapahtuvien kokousten muodossa.
- Iltapäiväkerhon ohjaajat osallistuvat vuorovuosin aamu- ja iltapäivätoiminnan neuvottelupäiville.
- Henkilökohtaisten kutsukorttien lähettäminen koulunsa aloittaville ekaluokkalaisille ja "Siunausta koulutielle" -kirjojen jakaminen kouluun lähtevien siunaamisessa.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Iltapäiväkerhoja on järjestetty Hyökännummen kerhotalolla ja syksyllä 2016 alkaen myös Koivulan kerhotalolla. Koivulan iltapäiväkerhon mahdollisti päiväkerholaisten määrän väheneminen keväällä 2016. Iltapäiväkerhoperheiltä ja kerholaisilta on kerätty palautetta kauden lopussa.

Kesäkerhotoimintaa järjestettiin kesäkuussa Koivulan ja Hyökännummen kerhotaloilla. Osallistujia oli Koivulassa hieman aikaisempia vuosia vähemmän. Kouluun lähtevien siunaaminen järjestettiin kirkossa elokuussa.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Ryhmät					
Iltapäiväkerhoryhmät/kesäkerho		3	2	4/2	3/2
Iltapäiväkerholaiset/kesäkerholaiset	lasta	33	30	40/40	37/30
– joista tyttöjä		18	15		
– joista poikia		15	15		
Voimavarat/Ohjaajapanos	h/vk	46,75	64,0	108,25	108,25
Talous					
Nettokulut	€	47 502	40 414	53 290	62 680
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	2,95	2,52	3,31	3,93

Arviointia

Iltapäiväkerhotoiminta on ollut erittäin haasteellista johtuen perheiden ja lasten kasvavista ongelmista. Ohjaajien jaksamista on tuettu koulutuksella, työnohjauksella ja tiimipalavereilla.

235 Rippikoulutyö

Toiminta-ajatus

Rippikoulutyö huolehtii seurakunnan kasteopetuksesta konfirmaatioikäisten parissa. Rippikoulun yleistavoitteena on, että nuori vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on kasteessa otettu, hän kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa sekä läheisessä ja luontevassa yhteydessä seurakuntaan. Rippikoulutyön tarkoitus on antaa nuorille kokemus rakastavan Jumalan läsnäolosta ja tarjota heille mahdollisuus pohtia omaa elämää ja Jumalaa sekä opetella hiljentymistä ja pyhän kunnioittamista. Rippikoulun jälkeen heille tarjotaan luonteva kanava osallistua aktiivisesti seurakunnan elämään Isos- ja Jatkoisostoiminnan kautta.

Tavoitteet

- Järjestää kirkkolain edellyttämä rippikouluopetus asianmukaisesti ja mielekkäästi.
- Järjestää isos- ja jatkoisokoulutusta ja tarjota koulutuksessa mukana olleille mahdollisuus isosena toimimiseen.
- Kehittää isosten osallisuutta jumalanpalveluselämään
- Jatkaa jatkoisokoulutuksen kehittämistä

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Järjestetään rippikoulutyön perustoimintakuvauksen ja Mäntsälän rippikoulun paikallissuunnitelman mukaisesti:

- 10 rippikouluryhmää (9 leiriä ja päivärippikoulu)
- Isokoulutusta ja sidotaan koulutusta jumalanpalveluselämään
- Jatkoisokoulutusta ja kehitetään sitä yhdessä DIAK:n oppilaiden kanssa.
- Tarvittavat aikuisrippikoulut
- Osallistuminen kehitysvammaisten rippikouluun

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Rippikoulut toteutettiin rippikoulusuunnitelman, perustoimintakuvauksen ja paikallissuunnitelman mukaisesti. Kaikki toimintasuunnitelmaan kirjatut rippikoulut toteutettiin. Tarvittavat aikuisrippikoulut järjestettiin yksityisrippikouluina.

Isokoulutus järjestettiin niin ikään suunnitelman mukaisesti. Uusia isosia valmistui 56. Jatkoisokoulutuksessa mukana oli 47 nuorta. Mäntsälässä järjestettiin rovastikunnallinen Isorontti-tapahtuma, jonka osallistujia määrä oli 350 henkilöä. Syksyllä isokset osallistuivat suntuon apulaisina ja esirukoilijoina jumalanpalveluksiin.

Merkittävää oli isoseksi hakeneiden määrä. Paikkaa kesälle haki kaikkiaan 79 isosta. Isostiimien kokoa suurennettiin kuudesta kahdeksaan, mutta silti kaikille emme pystyneet tarjoamaan isosen tehtäviä.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Leirit	kpl	11	10	10	10
Rippikoululaiset	oppilas	293	276	250	241
Mäntsälän srk:n rippikoulun käyneet		257	238	230	203
Muualla rippikoulun käyneet		36	38	20	38
Tavoitettavuus Mäntsälän kunnan ikäluokasta %		87	87	87	87
Voimavarat					
Isokset	henkilöä	53	56	60	66
Talous					
Nettokulut	€	249 979	244 092	252 990	226 843
Nettokulut/rippikoulun M:lässä käyneet	€/rippik.	972,68	1 025,60		1 117,45
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	15,52	15,25	15,71	14,24

Arviointia

Rippikoulutyötä on pystytty toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti. Resurssit ovat hyvät ja osallistujamäärät sekä rippikouluissa että isoskoulutuksessa ovat korkealla tasolla.

236 Nuorisotyö

Toiminta-ajatus

Tarjota nuorelle kohtaustapa (Wanha), jossa nuori voi kohdata Jumalan, itsensä, toisia nuoria ja työntekijän omana itsenään. Vahvistaa nuoren identiteettiä Jumalan luomana persoonana sekä auttaa nuorta löytämään oma paikkansa kotiseurakunnastaan.

Tavoitteet

1. Perustoimintakuvauksen mukainen toiminta
2. Korostetaan jumalanpalvelusta ja seurakuntayhteyttä pyhän kokemisen paikkana
3. Nostetaan esiin vastuun ja osallisuuden yhteisön tunnusmerkkejä

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Toimitaan perustoimintakuvauksen mukaisesti. Sen lisäksi osallistutaan HuBu-päihdekasvatustuntien pitoon yläkouluilla. Ensimmäiset tunnit pidettiin keväällä 2015. Kirkon nuorisopäiville ei osallistuta, koska aiempiin matkoihin ei ole ollut lähtijöitä.
- Pyhän kokemisen paikka: Nuorten messuissa nuorten osallisuutta kehitetään isoskoulutuksen kautta tehtäviin haastamalla. Jumalanpalvelukseen osallistutaan tai sellainen järjestetään kaikessa retki- ja leiritoiminnassa. Tammikuussa pidetään juhluvuoden tiimoilta pop-messu, jossa vierailee Jarkko Martikainen.
- Vastuun ja osallisuuden yhteisö: Jatketaan yhteydenpitoa nuorten kummilapseen Jairoon. Jairo on samaa ikäluokkaa kuin toiminnassa mukana olevat nuoret. Yhteydenpidon ja taloudellisen avun kautta pystymme pitämään esillä kansainvälisen vastuun kysymyksiä myös laajemmin. Aletaan pohtia uutta kummilasta, koska kummisuhde Jairoon päättyy hänen täyttäessään 18-vuotta vuonna 2017. Mikäli kummimaksujen kertymä sen mahdollistaa, otetaan uusi kummilapsi vuoden 2016 aikana. Nuorisotyö osallistuu Arjen ihmeitä -vapaaehtoisportaalin käyttöönottoon. Näin pyritään saamaan eri työalueille nuoria vapaaehtoisia vastuunkantajia.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Säännöllinen viikkotoiminta toteutui perustoimintakuvauksen mukaisesti. Nuortenleiri toteutui vappuleirin nimellä. Vappuleirin jumalanpalveluksen korvasi pidempi retiriitti. Tukioppilaskoulutuksessa oltiin mukana vain Riihenmäen osalta. Nuorten lapin vaellus toteutui 4:n vaeltajan voimin. Vaellusmatkalla ei ollut mahdollisuutta osallistua jumalanpalvelukseen. Osallistuimme Rap-messuun Myrskylässä.

Kansainvälisen vastuun esillä pitäminen ja yhteydenpito Jairoon osoittautui haastavaksi. 17-vuotias kummilapsi ei enää herätä samalla lailla nuorten mielenkiintoa kuin Jairo nuorempana. Uutta kummilasta ei voitu pohtia nuorten kanssa, koska Jairolle kertyneitä kummimaksuja ei pystytty siirtämään seuraavalle kummilapselle. Wanhannuoret lahjoittivat Planin kummilapsityölle Jairolle kerätyt kolehdit. Nuorisotyö ei osallistunut Arjen ihmeitä -vapaaehtoisportaalin käyttämiseen. Pidimme päihdekasvatustunteja yhdessä kunnallisten toimijoiden kanssa.

Tunnusluvut

(15–18 v)		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
<u>Erytyistilaisuuksia/tapahtumia</u>					
Tilaisuuksia		11	16	19*	17
Osallistujia yht.		781	864	860*	869
<u>Työntekijöiden vierailut</u>					
Kodeissa		33	28	30	21
Kouluissa		58	39	45	53
<u>Retket ja seurakuntamatkat</u>					
Vuorokausia		4	4	2	3
Osallistujia yhteensä		37	24	40	28
<u>Leirit</u>					
Vuorokausia		2	9	11	12
Osallistujia yhteensä		19	11	40	14
<u>Nuortenillat ja vastaavat</u>					
Afterschool – iltapäivätoiminta	kpl	52	53	52	56
Avoimet ovet	kpl	16	16	16	19
Nuorten ilta	kpl	8	10	8	13
Nuoret	hlöä	250	250	250	250
<u>Talous</u>					
Nettokulut	€	76 243	76 092	85 890	72 793
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	4,74	4,75	5,33	4,57

Luvut on laskettu samoin periaattein kuin kirkkohallitukselle meneviin tilastoihin. Esim. aiemmin yhtenä kirjattua Camera Obscura on nyt 5 tilaisuutta, koska toistuu viitenä päivänä.

"Nuoret" -luku on arvio eri nuorista nuorten illoissa ja vastaavissa. Yhteenlaskettu kävijämäärä kaikista tilaisuuksista on 1627 hlö.

Arviointia

Nuorisotyön omat toiminnat tavoittivat nuoria kohtalaisesti. Nuorten leirille ilmoittautuneita tuli 10 hlöä. Vappugospeliin ei ollut mahdollista osallistua, koska tapahtumaa ei järjestetty. Retkiä järjestettiin kaksi, Rap-messuun Myrskylään ja Turkuun Maata Näkyvissä -festareille. Erytyisen lämpimän vastaanoton sai nuorilta vappuleirillä ja jatkoisoskoulutusleirillä järjestetty noin tunnin mittainen hiljainen retriitti.

Mikäli tunnuslukujen kohdassa erityistilaisuuksia ja tapahtumia olisi kirjattu vain oma toimintamme, olisi tilaisuuksien määrä 1 ja kävijöiden 11. Nykyiset paljonkin suuremmat luvut selittyvät kouluyhteistyöllä, jossa kohdataan kokonaisia ikäryhmiä. On toki luonnollista kohdata nuorta seurakuntaa koulussa, joka on heidän luontainen ympäristönsä. Kolmantena vuonna peräkkäin tukioppilaskoulutus järjestettiin vain Riihenmäen koulun kanssa. Ehnroosilta ei tullut yhteistyöpyyntöä.

Vuoden aikana kävijöitä oli kuukausista eniten syyskuussa, mutta toimintaan osallistuminen oli kuukausitasolla kohtuullisen tasaista. (Moni jatkoi keväällä käymistä, vaikka pakolliset merkinnät oli saatu.) Syyslomalla pidettiin syyslomawanhaa, joka nosti pidettyjen nuorteniltojen määrää.

Nuorisotoiminta pyrki osallistumaan Arjen ihmeitä -sivuston käyttöön isosvalintojen avulla niin, että isoshaku olisi tapahtunut kyseisen sivuston kautta. Tämä ei kuitenkaan onnistunut haastavan teknisen toteutuksen takia.

Yhteydenpito kummilapseen Jairoon on ollut vähäistä. Haaste oli myös, että Jairolle oli kerätty kummimaksuja jo niin paljon, että enempää ei tarvinnut. Jairo oli näin vähemmän esillä. Seurakunnan siirtyessä vuoden 2017 alussa KIPA:an ei mahdollistanut kerättyjen varojen säilyttämistä tai käyttämistä enää vuonna 2017. Osasyö toimintasuunnitelman toteutumattomuuteen, sekä erityisesti toiminnan kehittämiseen on ollut haastava työtilanne nuorisotyön tiimissä. Toisen viran haltija on ollut koko vuoden virkavapaalla ja työntekijävajausta on paikattu määräaikaisin sijaisjärjestelyin. Onneksi tarjolla on ollut

toiminnan tuntevaa työvoimaa. Tällä on vältetty säännöllisen viikkotoiminnan supistaminen. Maaliskuun puolesta välistä heinäkuun loppuun työalalla oli vain yksi työntekijä.

237 Perhekerhotyö

Toiminta-ajatus

Perhekerhotyön tehtävänä on tukea vanhempia kasteopetuksessa sekä olla osallisena kasvatukseen ja perheiden hyvinvointiin liittyvissä keskusteluissa. Perhekerhojen avoin luonne antaa mahdollisuuden osallistua toimintaan silloin kun se perheille sopii. Seurakunnan lapsityössä pyritään tavoittamaan kaikki alueella asuvat lapsiperheet. Siksi pyritään tarjoamaan toimintaa myös sivukylillä ja huomioimaan muun toiminnan suunnittelussa myös ne perheet, joissa on työssäkäyvät vanhemmat. Perhetyö on koko seurakunnan yhteinen tehtävä.

Tavoitteet

- Järjestetään perhekerhoja 5-6 toimipisteessä sekä sylvauvoille vanhempineen Toukkapiiriä ja Rytmitouskat musiikkiryhmiä. Toiminnalla pyritään tukemaan lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Perhekerhojen tavoitteena on antaa perheille malleja ja tapoja toimia niin uskontokasvatuksessa kuin muussa arjen toiminnassa omien lasten kanssa. Kerhot ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja, joissa on mahdollisuus vuorovaikutukseen ja kokemusten vaihtoon muiden perheiden kanssa. Perhekerhoissa on tärkeää aikuisten toisiltaan saama vertaistuki ja virkistäytyminen, joka tukee kotien kasvatustehtävää ja vanhemmuutta, ja ennaltaehkäisee vanhempien väsymistä.
- Pyritään yhtenäistämään perhetyön käytäntöjä ja tulemaan tietoisiksi eri työalojen tekemästä työstä perheiden parissa. Tavoitteena on koota kaikki perhetyötä tekevät tahot yhteiseen suunnitteluun ja tarjota perheille kootusti seurakunnan perhetyön palveluja. Tavoitteena on myös yhtenäistää tiedotusta.
- Valmistellaan yhdessä perheiden kanssa mielekästä ja osallistavaa jumalanpalveluselämää lapsiperheille. Kutsutaan erilaisia ryhmiä mukaan tekemään messua ja panostetaan kirkkotilan lapsiystävällisyyteen. Tehdään yhteistyötä muiden työalojen kanssa jumalanpalveluselämän toteuttamisessa.
- Tavoitteena on vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen. Toteutetaan sitä järjestämällä mm. vanhempainluentoja ja kursseja, saunailtoja, perheiden päiviä ja perheleirejä. Lisäksi henkilökohtaiset keskustelut ja kotikäynnit tukevat vanhemmuutta ja parisuhdetta.
- Perhekerhotyön tavoitteena on myös yhteydenpito muihin perhetyötä tekeviin tahoihin kuten Mäntsälän kuntaan ja MLL:n paikallisyhdistykseen.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Kuusi perhekerhoryhmää kokoontuu viikoittain; keskustassa, Hyökännummen kerhotalolla, Levannon paloasemalla, Jokelanseudun kerhotalolla ja Sälinkään kartanolla. Toukkapiiri ja Rytmitouskat kokoontuvat viikoittain.
- Perhekerhot päättyvät keväällä yhteiseen retkeen ja syyskausi päättyy puurojuhlaan.
- Jatketaan suuren suosion saavuttanutta kesäperhekerhoa, jossa kysyntää olisi useammallekin ryhmälle.
- Perhejumalanpalvelusten toteuttamisen yhdessä perheiden ja lapsiryhmien kanssa koetaan tärkeänä. Yhdessä tekemällä mahdollistetaan Jumalan perheväen kodikas juhla. Lastenhojaajat ja lapsiryhmät pyritään saamaan enemmän mukaan suunnitteluun ja toteutukseen.
- Kevään aikana järjestetään vauva- tai taaperokirkko, johon kutsutaan vuoden aikana kastettujen vauvojen perheet. Tavoitteena on saada mukaan toteutukseen seurakunnan vauva-vanhempi -ryhmiä.
- Lisäksi järjestetään perhemessu kevät- ja syyskaudella.
- Ollaan mukana myös sekä päiväkerhojen että perheiden jumalanpalveluselämän valtakunnallisen tason kehittämistyössä, yhteistyössä mm. Seurakuntien Lapsityön Keskuksen kanssa.
- Yhteistyössä MLL:n kanssa järjestetään Toimiva Perhe -kurssi.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Perhekerhoissa tehty perustyö onnistui tavoitteiden mukaisesti. Perhekerhojen sisällölliseen kehittämiseen panostettiin vanhempien toiveita kuunnellen. Esim. kerhojen ohjelmassa vahvistettiin mahdollisuuksia yhteiseen jakamiseen.

Rytmitoukat ovat tuoneet jo parin vuoden ajan kaivattua lisäväriä perhekerhotoimintaan. Toukkapiiri toimii edelleen hyvin vapaaehtoisten äitien vetämänä.

Keväällä järjestettiin toista vuotta peräkkäin Toimiva Perhe -kurssi, johon osallistui 18 aikuista. Perheitä on ollut mukana perhejumalanpalvelusten toteuttamisessa, erityisesti jouluaaton perhehartautta toteuttamassa oli suuri joukko vapaaehtoisia.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Perhekerhoryhmät		8	7	8	9
Tapahtumat ja tilaisuudet		4	10	5	19
Osallistujia yhteensä		360	381	300	484
Perhekerholaiset	aik./lapsi	2 187/3 394	1 780/2 693	2500/3000	1729/2489
Kokoontumiskerrat yhteensä	koko vuosi	267	241	230	266
Voimavarat/Ohjaajapanos	h/viikko	67,75	53,50	46,50	46,50
Talous					
Nettokulut	€	69 608	77 902	75 340	73 454
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	4,32	4,87	4,68	4,61

Arviointia

Levannon perhekerho lopetettiin koska osallistujia ei ollut, kun taas seurakuntakeskuksella aloitettiin syksyllä kaksi perhekerhoryhmää.

238 Varhaisnuorisotyö/Tyttötyö

Toiminta-ajatus

Tyttötyön tehtävänä, yhdessä poikatyön kanssa, on tukea kouluikäisten lasten kotien kristillistä kasvatusta ja toimia lasten parissa niin, että heidän uskonsa kolmiyhteiseen Jumalaan vahvistuisi.

Tavoitteet

- Perustoimintasuunnitelman mukainen toiminta, painopisteitä ovat kerhotoiminta, kouluyhteistyö, leirit, retket ja tapahtumat lähialueella ja yhteistyö lähialueen toimijoiden kanssa.
- Kaikessa toiminnassa tullaan huomioimaan kirkon juhluvuosi sekä jumalanpalveluselämän korostaminen.
- Koulutyön tavoitteena on tukea koulutyön hengellistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Yhteistyössä musiikkityön kanssa tuetaan kouluja niiden virsikasvatuksessa.
- Pyritään tavoittamaan entistä enemmän kouluikäisten lasten vanhempia.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Viikkotoiminta säilytetään määrällisesti vuoden 2015 tasolla.
- Kerhonojasta kiinnostuneille nuorille tarjotaan koulutusta kerhonojasta ja heitä tuetaan kerhonojastamisessa.
- Alakouluilla pidetään päivänavauksia ja oppituntivierailuja. Koululaisjumalanpalveluksia järjestetään adventtina, pääsiäisenä ja kevätlukukauden lopussa. Seurakunta järjestää hiljaisen viikon pääsiäiskirkkoihin kuljetuksen alakoulujen oppilaille.
- Kevät- ja syyskaudella järjestetään viikonloppuleirejä lapsille Ahvenlammen leirikeskuksesta. Kesäleirien järjestämisessä tehdään yhteistyötä Mäntsälän kunnan kanssa. Naapuriseurakuntien kanssa yhteistyössä pidetään Kulta 08-telttaleiri Tievatuvan pihapiirissä Saariselällä

- Järjestetään yhteistä toimintaa lapsille ja vanhemmille sekä yhteistyössä lapsityön kanssa vertaistukitapaamisia äideille. Jatketaan sähköpostilistan ylläpitämistä, jonka välityksellä viestitään kouluikäisten toiminnasta suoraan halukkaille mäntsäläläisille perheille.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kristillinen kasvatusta on läsnä kaikessa tyttötyön toiminnassa, niin viikkotoiminnassa kuin leiri- ja retkitoiminnassa.

Tyttötyön kerhotoiminta ensimmäisellä puoliskolla mukaili vuoden 2015 kerhotoimintaa, jälkimmäisellä puoliskolla kerhotoiminta oli tauolla viranhaltijan ennakoimattoman virkavapauden johdosta. Wanhalla toimiva Junior Afterschool tarjoaa avointa toimintaa alakouluikäisille tytöille ja pojille. Kerhonojajia kevätkaudella oli 16, heistä neljä lopetti keväällä. Kerhonojajakoulutusta ei järjestetty syksyllä. Kerhonojajat kokoontuvat säännöllisesti kerhonojajakokouksiin ja he toimivat varhaisnuorisotyön leireillä isosina.

Koulutyö pystyttiin toteuttamaan suunnitelman mukaisesti. Päivänavauksia pidettiin säännöllisesti ala- ja yläkouluilla sekä lukiossa. Keväällä alakouluilla pidetyissä koulukinkereissä aiheena oli Kotikirkko 150 vuotta. 3–4-luokkalaisten kutsuttiin Mäntsälän kirkkoon viettämään koulukinkereitä. Syksyllä koulutuntivierailujen aiheena oli ystävyys.

Leirityö pystyttiin toteuttamaan lähes suunnitelman mukaisesti.

Kouluikäisten toiminnassa viestitään perinteisten viestintäväylien lisäksi vanhemmille suunnatun sähköpostilistan välityksellä.

Arviointia

Kerhotoimintaan osallistui vaihteleva määrä lapsia. Kerholaisina oli tyttöjä ja poikia, iältään 7–12-vuotiaita. Avoimeen toimintaan viikoittain osallistuu 10–20 lasta. Tyttöjen liikuntakerhossa alun innostuksen jälkeen osallistujamäärä on ollut vähäinen. Kerhonojajat ovat löytäneet hyvin paikansa niin vapaaehtoistyöntekijänä kuin seurakuntanuorissa.

Yhteistyö koulujen kanssa on jatkunut hyvänä. Kouluille toimitetusta virsikasvatusmateriaalista on saatu hyvää palautetta.

Leirityössä tyttöjen ja poikien syysleiri peruuntui viranhaltijan ennakoimattoman virkavapauden johdosta. Lasten kesäleirin osalta yhteistyö kunnan kanssa jatkui edellisen vuoden kaltaisesti. Osallistuimme Kultra-leirille, joka pidettiin Saariselällä Tievatuvan pihapiirissä.

Sähköpostilista on vakiinnuttanut paikansa viestinnän väylänä, vuoden lopussa listalla oli 198 perhettä (154 perhettä vuonna 2015). Äitien leiripäivään osallistui lokakuussa 31 äitiä ja joulukuussa 7.

239 Varhaisnuorisotyö/Poikatyö

Toiminta-ajatus

Toteutetaan kasteopetusta alakouluikäisten seurakuntalaisten parissa yhdessä tyttötyön kanssa.

Tavoitteet

- Kerhoissa tarjotaan turvallinen toimintaympäristö pojille ja tytöille.
- Yläkouluikäisiä nuoria kutsutaan mukaan kerhonojajatehtäviin.
- Ylläpidetään yhteistyötä Mäntsälän alakoulujen kanssa.
- Ylläpidetään yhteistyötä lähialueen seurakuntien kanssa.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Pojille ja tytöille järjestetään kerhoja eri puolilla Mäntsälää.
- Kerhonohjaamisesta kiinnostuneille yläkouluikäisille nuorille tarjotaan mahdollisuutta kerhonohjaamiseen ja heitä tuetaan siinä.
- Alakouluilla pidetään päivänavauksia laaditun ohjelman mukaisesti. Kevätlukukauden koulukinkerien ja syyslukukauden kouluvierailujen aiheet liitetään seurakunnan toiminnan painopistealueisiin. Hiljaisella viikolla koululaisille järjestetään pääsiäiskirkko Mäntsälän kirkossa. Sivukyliä koululaisille järjestetään pääsiäiskirkkoon tilausajokuljetus.
- Toiminnassa huomioidaan Kirkko 150 vuotta juhlavuosi.
- Osallistutaan Kulta VIII leirin suunnitteluun ja toteutukseen.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintasuunnitelman tavoitteet toteutuivat vuoden aikana. Työtä tehtiin perustoimintakuvauksen mukaisesti. Työn tärkeitä asioita olivat kerhot, leirit ja tapahtumat sekä yhteistyö alakoulujen kanssa.

Kerhoja pidettiin eri puolilla Mäntsälää; Wanhalla, Levannon Palotallilla, Nummisten ja Myllymäen kouluilla sekä Sosiaalisairaalan salissa Haarajoella. Kerhoissa oli runsas osanotto. Neljä nuorta oli mukana kerhonohjaajatehtävissä työntekijän apuna.

Seurakunnan leirejä pidettiin Ahvenlammen leirikeskuksen lisäksi Sääksjärven koululla, Saarella Sahajärven ulkoilualueella ja Tievatuvalla. Tyttöjen ja poikien sekä isien ja lasten viikonloppuleirit pidettiin Ahvenlammen leirikeskuksessa. Syksyllä koulun aloittaneiden puuhaleiripäivä järjestettiin mainioissa olosuhteissa Sääksjärven koululla. Sahajärven ulkoilualueella järjestetyt tyttöjen ja poikien leiripäivät olivat suosittuja. Kulta VIII leiri rakennettiin Tievatuvan pihapiiriin Saariselälle viiden seurakunnan yhteisvoimin. Mäntsälän seurakunnan 37 henkinen leiriryhmä oli leirin suurin.

Yhteistyö alakoulujen kanssa toteutui monin tavoin. Ohjelmaan kuuluivat päivänavaukset, koulukinkarit ja kouluvierailut sekä yhteiset kirkkohetket. Seurakunta oli mukana järjestämässä luokkaryhmien yökouluja Ahvenlammen leirikeskuksessa. Neljässä eri tapahtumassa oli yhteensä mukana noin 130 koululaista.

Varhaisnuorisotyön tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kerhoryhmiä		19	17	19	16
– ohjaajia		25	31	22	20
– kerholaisia		264	250	270	230
Retket ja leirit		14	17	20	16
– osallistujat		418	604	710	502
Tuntivierailut, päivänavaukset kouluissa		205	234	304	197
Talous					
Nettokulut	€	110 957	114177	122 840	110 432
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	6,89	7,13	7,63	6,93

Arviointia

Vuosi oli työntäyteinen. Kerhotyössä ei tapahtunut poikatyön osalta muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.

Ahvenlammen leirikeskus palveli kevätkaudella tyttöjen ja poikien viikonloppuleiriä ja syyskaudella isä-lapsileiriä. Alakoulujen ryhmät löysivät Ahvenlammen leirikeskuksen yökouluun pitopaikaksi. Tapahtumista saadun palautteen mukaan niissä onnistuttiin rakentamaan luokan yhteishenkeä ja samalla tutustuttiin seurakunnan leiritoimintaan.

Kesäkuussa järjestetyt leiripäivät Sahajärven ulkoilualueella onnistuivat hyvin. Leiripäivissä oli runsas osanotto ja suunniteltu ohjelma vietiin läpi onnistuneesti. Seurakunta kiittää Mäntsälän kuntaa alueen käyttöluvasta.

Alakoulujen päivänavaukset pidettiin pääosin Wanhan tiimin työntekijöiden toimesta suunnitelman mukaisesti. Koulukinkerit pidettiin kevätlukukaudella aiheesta Kirkko 150 vuotta. 3–4-luokkalaiset tulivat tutustumaan kirkkoon paikan päälle. Muille luokille kinkerit pidettiin kouluilla. Syyslukukauden kouluvierailut, 50 oppituntia, pidettiin kouluilla aiheesta ystävyys.

Varhaisnuorisotyön tunnusluvut ovat tyttö- ja poikatyön yhteiset. Tunuslukujen melko suuri vähennys retket ja leirit kohdassa sekä suuri vähennys tuntivierailut, päivänavaukset kouluissa kohdassa selittyy kahdella asialla. Kevään koulukinkereistä pidettiin kolmasosa kirkossa. Niistä ei kertynyt tuntivierailuja. Koska tyttötyön viranhaltija oli virkavapaalla syyskuun puolivälistä vuoden loppuun, hänen kohdallaan ei kertynyt tuntivierailuja eikä päivänavauksia suunnitellulla tavalla.

241 Diakoniatyö

Toiminta-ajatus

Kristillisestä uskosta, rakkaudesta ja laupeudesta nouseva lähimmäisen hengellinen, henkinen ja aineellinen avustaminen.

Tavoitteet

- Arjen ihmeitä -vapaaehtoispankin käyttöönotto ja sen hyödyntäminen yli työalarajojen.
- Olla valmiudessa yhteiskunnallisissa muutoksissa.
- Vahvistaa kehitysvammaisten seurakuntayhteyttä.
- Vahvistaa diakonista näkökulmaa jumalanpalveluksessa.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Otetaan vapaaehtoispankki käyttöön vuoden 2016 alussa.
- Yksi diakonian viranhaltija on mukana eri työalojen edustajista koostuvassa vapaaehtoistyöryhmässä, joka suunnittelee ja toteuttaa koko seurakunnan vapaaehtoistyötä kehittävällä työotteella.
- Seurataan ajankohtaista tilannetta ja pidetään yllä tietotaitoa.
- Vahvistetaan aktiivista verkostotyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa, jotta eri tavalla elämäänsä apua tarvitsevat ihmiset tulisivat kuulluiksi ja saisivat tarvitsemansa tuen.
- Järjestetään kehitysvammaisille kotikirkkovierailun kirkon 150-vuotisjuhlan kunniaksi ja vahvistetaan yhteistyötä ryhmäkoteihin.
- Vahvistetaan ja pidetään esillä diakonista näkökulmaa jumalanpalveluselämän kehittämisessä.
- Kehitetään vastaanotto- ja avustustoimintaa.
- Pidetään yllä laadukasta perustoimintaa.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintasuunnitelma toteutui pääpiirteittäin. Vapaaehtoispankki eli Arjen ihmeitä -verkkopalvelu otettiin käyttöön kertomusvuonna ja työryhmä toteutti vapaaehtoisten koulutuspäivän 5.3. sekä vapaaehtoisten juhlan 18.9. Tavoitteena ollut diakonisen näkökulman vahvistuminen jumalanpalveluselämässä ei toteutunut.

Tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
<u>Yksilökohtaiset asiakaskontaktit paikan mukaan</u>				
Vastaanotolla	234	305	250	290
Kodeissa	223	376	300	263
Muulla	81	106	150	129
Puhelin ja sähköpostikontaktit	284	437	500	471
Yhteensä	822	1 227	1 200	1 153
<u>Asiakkaiden lukumäärä</u>				
(jokainen asiakas vain kerran/vuosi)	265	322	300	299
<u>Taloudellinen avustaminen (lkm/€)</u>	184/16 225	183/12 629	180/15 000	178/16021
<u>Vapaaehtoistyöntekijät (lkm)</u>	73	75	100	70
<u>Leirit</u>	4	5	4	7
<u>Retket</u>	12	9	11	9
<u>Ryhmät</u>	9	6	7	6
<u>Tilaisuudet</u>				
Ruokailupalvelut (lkm/osallistujam.)	39/1 482	38/1 685	37/1 755	36/1516
Muut tilaisuudet (lkm/osallistujam.)	54/1 912	46/990	55/2 000	25/856
<u>Talous</u>				
Nettokulut	221 386	224 775	241 640	239 903
Nettokulut/jäsen	13,75	14,04	15,01	15,06

Arviointia

Eri työalojen edustajista koostuva vapaaehtoistyöryhmä kokoontui säännöllisesti, vaikka haasteena olikin löytää aikaa yhteiseen työskentelyyn. Seurakunnan vapaaehtoistyön kehittäminen ja organisointi eivät ole erityisesti kenenkään vastuulla vaan asiassa edetään useamman kärjen otteella. Tämän vuoksi tavoite ei toteutunut täysin suunnitellusti.

Yhteistyö kunnan sosiaalitoimen ja muiden toimijoiden sekä järjestöjen kanssa on jatkunut. Kertomusvuonna Mäntsälän kunnanvaltuusto päätti vastaanottaa 50 kiintiöpakolaista. Kaksi diakoniatyöntekijää on mukana seurakuntaan perustetussa pakolaistyöryhmässä, joka aloitti yhteistyön kunnan viranomaisten kanssa. Yksi diakoniatyöntekijä osallistui Kansalaisopiston farsinkielenkurssille yhdessä lähetysseurain kanssa. Pakolaisten vastaanottamiseen valmistauduttiin koko kertomusvuoden ajan eri tavoin.

Kehitysvammaisille järjestettiin kolme kirkkovierailua kirkon 150-vuotisjuhlan kunniaksi ja yhteistyö ryhmäkotien kanssa on toteutunut suunnitellusti.

Diakonista näkökulmaa kyettiin kehittämään jumalanpalveluselämässä rajallisesti, koska seurakunnan jumalanpalvelustyöryhmä ei kokoontunut kertomusvuonna. Diakoniatyöryhmän jäseniä toimi kuitenkin kirkkoväärteinä ja he olivat toteuttamassa messua.

260 Lähetystyö

Toiminta-ajatus

Evankeliumin levittäminen lähelle ja kauas sanoin ja teoin, sekä seurakuntalaisten tukeminen kansainvälisen vastuun kantamiseen, lähimmäisistä ja luomakunnasta huolehtimiseen.

Tavoitteet

- Pyritään lähetysinnostuksen herättämiseen seurakuntalaisten keskuudessa.
- Etsitään keinoja, joilla voitaisiin saada nuorempaa ikäpolvea mukaan lähetystyön aktiivitoimijoiksi.
- Lähetystyön talousarvion määrärahoja korotetaan edelleen vuosittain maltillisesti.
- Huolehdimme omalta osaltamme siitä, että Viroon suuntautuva ystävyysseurakuntatyö jatkuu muodossa tai toisessa.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Vuonna 2015 lähetystyössä erityisenä kohderyhmänä ovat olleet lapset ja nuoret. Tulevana vuonna kohderyhmää pyritään laajentamaan perheisiin ja nuoriin aikuisiin, toki muita kohderyhmiä unohtamatta. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa erityisenä tavoitteena on lähetysinnostuksen herättäminen seurakuntalaisten keskuudessa. Tavoitteeseen pyritään kohtaamisen kautta järjestämällä erilaista toimintaa eri kohderyhmille. Nimikkokohteiden sekä nimikkolähetien ja heidän työnsä tutuksi tekeminen on lähetystyön keskiössä. Sitä pidetään esillä vuoden aikana järjestettävien kirkkopyhien ja erilaisten tapahtumien avulla. Lähetysseurakuntien työpanosta suunnataan edelleen erityisesti lasten ja kouluikäisten parissa tehtävään lähetys- ja kansainvälisyyskasvatukseen. Talousarviomäärärahojen vuosittaisilla maltillisilla korotuksilla pyrimme lähemmäs kokonaiskirkollista tavoitetta ja kannamme vastuamme myös kaukana asuvista lähimmäisistämme. Ystävyysseurakuntatyösopimus Viljandin kanssa tulee päätymään tänä vuonna. Huolehdimme omalta osaltamme siitä, että Viroon suuntautuvalla ystävyysseurakuntatyöllä on edelleen jatkuvuutta tämänkin jälkeen.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Lähetystyön säännöllisesti kokoontuvat ryhmät jatkoivat ennallaan. Kirkonkylän lähetyspiiri Mummonkammari kokoontui tiistaisin omassa käsityötilassaan ja osallistui pääsiäismyyjäisten ja joulumyyjäisten toteuttamiseen. Naisten ohjelmallisia saunailtoja järjestettiin kahdeksan kertaa.

Ankkurin lähetysmyyjäiset järjestettiin pääsiäisen ja joulun alla. Perinteinen vappulounas järjestettiin edellisvuoden tapaan uudella sapluunalla. Kävijämäärä nousi edellisvuodesta n. viidelläkymmenellä hengellä.

Kirkkopyhiä vuoden aikana järjestettiin kaksi. Molemmissa kirkkopyhissä oli vieraina omat nimikkolähetit, helmikuussa uudet Thaimaan nimikkolähetimme Jarmo ja Marja Karjalainen perheineen ja toukokuussa Anne ja Pauli Rantanen, joiden työkausi Thaimaassa päättyi. Vuoden aikana tapasimme myös kaikki muut nimikkolähetimme. Touko-kesäkuun vaihteessa teimme seurakuntamatkan Viroon. Matkalla oppaana toimi Viron nimikkolähetimme Titta Hämäläinen. Toukokuussa Etiopian nimikkolähetit Lehtiset vierailivat perheineen Ahvenlammella järjestetyssä lähetysten kevätillassa, iltapäiväkerhossa ja mummonkammariissa. Anne ja Pauli Rantanen vierailivat isokoulutusleirillä ja seurakuntakeskuksessa järjestetyssä lähetystilaisuudessa.

Kauneimpia joululauluja laulettiin kirkossa, Ohkolan nuorisoseurantalolla, Nummisissa sekä Saaren joulumaassa. Näiden lisäksi kaikilla ala-asteilla järjestettiin kauneimmat joululaulut lauluhetki.

Vuoden mittaan järjestettiin paljon erilaisia tapahtumia mm. askartelutalkoita, ohjelmallinen Naistenilta Ahvenlammella ja Gospel-lattareita. Näiden lisäksi Mäntsälän kirkon 150-vuotisjuhluvuoden tapahtumina järjestettiin afrikkalainen messu, jonka musiikista vastasi Jakaranda. Ala-asteille tarjottiin kansainvälisyyskasvatusta draaman keinoin. Heidät kutsuttiin kirkkoon katsomaan "Nunu - Nepalilaisen tytön tarina" teatteriesitystä. Lähetystyöllä oli myös oma myyntipöytä Saaren joulumaassa.

Retkiä vuoden aikana järjestettiin useita. Huhtikuussa teimme retken Pielisensuun seurakuntaan. Retkellä mukana oli Gospelkuoro. Touko-kesäkuun vaihteessa oli seurakuntamatka Viroon. Kesäkuussa toteutettiin retki lähetysjuhlille Vihtiin ja lokakuussa perinteinen seurakuntamatka Skuoritsaan. Skuoritsassa osallistuimme Skuoritsan kirkon 10-vuotisjuhlaan. Mummonkamarin väelle järjestettiin retki Novitan lankatehtaalle Korialle.

Lokakuussa järjestettiin lipaskeräys Aleppon uhrien auttamiseksi Kirkon Ulkomaanavun kautta. Keräyksen toteuttamiseen osallistui sekä nuoria että aikuisikäisiä seurakuntalaisia.

Ystävyysseurakuntatyösopimus Viljandin kanssa päättyi entisessä muodossaan. Vastaisuudessa jokainen sopimusseurakunta päättää itse antamastaan tuesta ja sen määrästä. Mäntsälän seurakunta jatkaa Viljandin rovastikunnan tukemista. Tukisumman suuruudesta päätetään vuosittain. Ystävyysseurakuntatyön toiminta säilyi ennallaan. Ystävänpäivänä järjestettiin ystävänpäiväkahvila ystävyysseurakuntatyön hyväksi. Tapahtuma keräsi

mukavasti ihmisiä paikalle. Tämän lisäksi ystävyysseurakuntia kutsuttiin Mäntsälän kirkon 150-vuotisjuhlaan. Juhlaa edeltävänä iltana vietimme yhteistä iltaa Skuoritsan ja Pielisensuun seurakunnan vieraiden ja omien seurakuntalaistemme kanssa Pelkkatuvalla Ohkolassa.

Lähetys sihteeri jatkoi vapaaehtoistyön kehittämistyöryhmässä ja osallistui kunnan kanssa yhteistyössä järjestettyyn pakolaistyöryhmään.

Elokuussa lähetys sihteeri Mari Chaulagai sai viran Tikkurilan seurakunnasta. Hänen tilalleen valittiin uudeksi lähetys sihteeriksi Eija Koskela.

Tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Sopimukset				
Lähetysjärjestöjen kanssa solmitut sopimukset				
Lukumäärä	6	6	5+1	6
Euroa	45 500	47 100	47 100	54 600
Muut avustukset yht. euroa	15 600	15 900	15 900	10 400
Juhlat ja muut tapahtumat				
Tilaisuuksia	27	36	25	34
Osallistujia yhteensä	807	2321	1500	2181
Säännöllisesti kokoontuvat ryhmät				
Vapaaehtoisia ohjaajia	1	1	1	1
Jäseniä ryhmässä	16	14	30	23
Vapaaehtoistyö				
Lukumäärä	50	50	65	60
Työntekijöiden vierailut ja käynnit (lähetys sihteerinä)				
Kodeissa	3	1	5	1
Kouluissa	2	13	25	12
Muualla	5		15	9
Yhteensä	10	14	45	22
Retki- ja leiritoiminta				
Retket ja seurakuntamatkat kotimaassa				
– Lukumäärä	3	1	2	5
– Vuorokausia yhteensä	2	1	0	1
– Osallistujia yhteensä	35	3	50	64
Leirit kotimaassa				
– Lukumäärä				
– Vuorokausia yhteensä				
– Osallistujia yhteensä				

Arviointia

Toiminnan kohdentaminen eri ikä- ja ihmisryhmille on jossain määrin lisännyt lähetysinnostusta seurakuntalaisten parissa. Työntekijöiden jalkautuminen voisi edesauttaa kokoavassa toiminnassa. Saaren joulumaa on ollut hyvä esimerkki siitä, kuinka maanläheisen kohtaamisen kautta saadaan ihmisiä mukaan toimintaan. Muutamia nuoremman ikäpolven edustajia on saatu mukaan toimintaan. Mm. Gospel-lattarit ovat keränneet aivan uutta porukkaa. Lähetystyön talousarviomäärärahoja korotettiin 2000 eurolla. Ystävyysseurakuntatyösopimus Viljandin kanssa päättyi entisessä muodossaan. Vastaisuudessa jokainen sopimuseurakunta päättää itse antamastaan tuesta ja sen määrästä.

291 Uudenmaan erityispalvelut – kuntayhtymän alueen sopijaseurakuntien kehitysvammaistyö

Toiminta-ajatus

Työalan tehtävänä on pitää yhteyttä Uudenmaan kehitysvammaistyön sopijaseurakuntiin ja tukea niiden työntekijöitä kehitysvammaisten parissa tehtävässä kristillisessä kasvatus- ja sielunhoitotyössä. Lisäksi tehtävänä on yhteistyössä seurakuntien kanssa suunnitella ja järjestää kehitysvammaisten erityisrippikoulut sekä mahdollistaa kehitysvammaisten seurakuntalaisten osallisuus seurakunnan toimintaan.

Toimintasuunnitelma ja tavoitteet vuodelle 2016

Vuonna 2016 on tavoitteena hoitaa perustyö laadukkaasti ja seurakuntien tarpeita vastaavasti. Rippikoulutyötä kehitetään niin, että pystytään vastaamaan erityisrippikoulujen kysyntään entistä paremmin. Yhteistyötä koulujen kanssa tiivistetään, jotta tulevat rippikoululaiset tavoitetaan mahdollisimman hyvin. Seurakuntien kanssa käydään keskustelua rippikoulujen järjestämiseen liittyvistä yhteistyökysymyksistä. Lisäksi työn tavoitteena on yhä paremmin mahdollistaa kehitysvammaisten seurakuntalaisten osallisuus omaan seurakuntaan ja hengelliseen elämään.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Erityisrippikoulut

Vuoden 2016 aikana järjestettiin suunnitellusti kolme kehitysvammaisille nuorille suunnattua leiririppikoulua Lohjan (järjestävänä seurakuntana Kirkkonummi) ja Nurmijärven (Nurmijärvi) rovastikunnissa sekä Tuusulan ja Porvoon (Järvenpää) rovastikuntien yhteistyössä järjestämä leiri. Lisäksi Tuusulan rovastikunnassa toteutettiin kaksi yksityisrippikoulua. Rippikoululaisia konfirmoitiin alueella yhteensä 26.

Jumalanpalvelustoiminta ja seurakuntien tukeminen kehitysvammaistyössä

Vuonna 2016 rovastikunnallisia kirkkopyhiä ei järjestetty, koska autojen nokat suunnattiin valtakunnalliseen kehitysvammaisten kirkkopyhään Orimattilaan 11.9.2016. Alueelta tuli osallistujia seitsemästä seurakunnasta.

Yhteistyössä seurakuntien, ryhmäkotien ja erityiskoulujen kanssa järjestettiin lukuisia paikkakuntaakohtaisia pienempiä kirkko- ja ehtoollishetkiä mm. kevätkirkoja, leirikirkkoja sekä joulukirkkoja. Keskisellä Uudellamaalla jatkuvat kuukausittaiset kirkkohetket kahdessa ryhmäkotien ryppäessä.

Kehitysvammaistyön papit ovat tukeneet sopijaseurakuntia niiden tekemässä kehitysvammaistyössä vierailien ja toteuttaen leiripäiviä, leirejä, kerhoja ja ryhmiä sekä toimien konsulttina moninaisissa asioissa.

Uutta vuonna 2016 oli se, että kehitysvammaistyön papit vierailivat alueensa seurakunnissa esittelemässä selkomateriaaleja ja keskustelemassa saavutettavuusasioista isossa työntekijäkokouksessa. Tutuksi tulivat selkokatekismus ja -toimitukset sekä kirkon selkosivujen monipuolinen materiaali (evl.fi/selko). Erityisrippikoulujen opettajan opas on ollut vahvasti esillä. Vierailut on aloitettu selkohartaudella tai -messulla. Vuoden 2016 aikana ehdittiin käydä Askolassa, Myrskylässä, Keravalla (koko aamupäivän saavutettavuuskoulutus), Sipoossa, Tuusulassa, Järvenpäässä ja Mäntsälässä. Kierros jatkuu vuonna 2017.

Sielunhoito

Papit toimivat sielunhoitajina kehitysvammaisille, heidän lähi-ihmisilleen ja Etevan työntekijöille.

Diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäivät

Uudenmaan kehitysvammaistyötä tekevien diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäivä pidettiin 26.1.2016 Keravalla. Työn ajankohtaisten asioiden lisäksi aiheena olivat alueen aikuisten kehitysvammaisten ihmisten asumispalvelut.

Eteva kuntayhtymä

Vierailuja ryhmäkoteihin on tehty pienryhmien, hartaushetkien, muistohetkien sekä yksittäisten sielunhoitokeskustelujen merkeissä. Monissa senioriryhmissä pappi on yksi vakituisista vierailijoista. Toimintakeskusten ryhmämuotoiselle toiminnalle on selvästi paljon kysyntää.

Koulutus

Kehitysvammaistyön papit osallistuivat Kouvolan valtakunnallisille kehitysvammaistyön neuvottelupäiville 18.–20.1.2016 ja Etelä-Suomen alueelliseen neuvotteluun kaksi kertaa. Tiina Peippo sai työnohjaajakoulutuksen valmiiksi helmikuussa 2016. Tiina Peippo osallistui Suomen Työnohjaajien (ry) työnohjauskonferenssiin ja lattiakuvien kehittämispäiville. Sanna Ylä-Jussila osallistui viestinnän ja vuorovaikutuksen pastoraalikurssille, saattohoitokoulutuspäivään ja EA2-kurssille.

Työalan kehittäminen

Sanna Ylä-Jussila on ollut mukana kehittämässä Kirkkohallituksen vammaistyön tilastointia. Molemmat papit ovat olleet työstämässä kehitysvammaistyön yhteistyösopimuksia. Tiina Peippo on ollut valmistelemassa Kirkkohallituksen vammaisuuden teologiaan liittyvää Raamattu-aineistoa.

Kehitysvammaistyön papit laativat johtokunnan pyynnöstä työstään palvelukuvauksen. Palvelukuvaus kertoo perusasiat kehitysvammaistyön pappien tekemästä työstä ja esittelee, millaisia palveluja papit tarjoavat kehitysvamma-alan toimijoille ja seurakunnille alueellaan.

Tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Yhteistyöneuvottelut seurakunnat	66	47	60	68
Yhteistyöneuvottelut muut (kerrat)	32	26	35	18

Arviointia

Keskisellä Uudellamaalla vuoden 2016 rippikouluihin ilmoittautui ikäluokkatietoja vähemmän nuoria. Tämän vuoksi yksi rippikoulu järjestettiin Tuusulan ja Porvoon yhteistyönä. Yksityisrippikoulujen mahdollistajina olivat Eteva-kuntayhtymä ja Keskuspuiston ammattiopisto, joista saatiin nuoren tunteva ammattiavustaja mukaan rippikouluun. Toisessa yksityisrippikoulussa teimme yhteistyötä kirkonmäellä samaan aikaan pidetyn päivärippikoulun kanssa. Yhteistyö sujui hyvin.

Valtakunnalliseen kirkkopyhään osallistuminen oli hyvä kokemus, mutta totesimme, että pitkälle reissulle lähteminen rajaa paljon osallistujajoukkoa. Paikalliseen kirkkopyhään on matalampi kynnyks.

Pappien vierailut sopijaseurakuntien työkokouksiin ovat osoittautuneet vaivansa ja työaikansa arvoiseksi. Tärkeää on ollut, että molemmat papit näyttäytyvät kaikille työntekijöille. Kasvot tulevat tutuksi. Arjen käyttöön soveltuvista materiaaleista on oltu kiinnostuneita ja keskustelu on ollut vilkasta.

Papit ovat seuranneet sote-uudistuksen etenemistä. Myös kirkkohallituksen asiantuntijoiden kanssa on keskusteltu sotesta ja sen vaikutuksista työn rakenteisiin. Palvelukuvaus voi toimia työkaluna yhteistyöneuvotteluissa.

Vuonna 2016 seurakuntien organisaatiomuutoksia ei tapahtunut, vaikka seurakunnissa valmistelutyötä tehtiin paljon.

110, 120 ja 140 Hallintoelimet

Toiminta-ajatus

Hoitaa seurakunnan hallintoa ja käyttää päätösvaltaa kirkkolaisissa ja muissa säännöksissä säädetyllä tavalla.

Tähän kirjataan kirkollisvaalien, kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston tulot ja menot.

Tavoitteet

1. Huomioidaan toimintastrategian pohjalta painopistealueet:
  - a. pyhän kokemisen paikka:
    - läsnä pyhyys, Jumalan armahtava rakkaus, kristittyjen yhteys ja ilo
    - jumalanpalvelus: Jumalan perheväen kotoinen juhla sekä
  - b. vastuun ja osallisuuden yhteisö:
    - huolenpito
    - hengellinen matkakumppanuus
    - lähimmäisenrakkaus
    - vastuu lähellä ja kaukana, kotona ja kaukomaille asti
2. Kirkkovaltuusto kokoontuu vuoden aikana 4 kertaa ja kirkkoneuvosto 11 kertaa

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Yhteistyön lisäämismahdollisuuksien selvittelytyötä jatketaan naapuriseurakuntien ja koko kirkon tasolla. Yhteistyötä tiivistämällä ja kehittämällä pyritään mahdollistamaan kirkon vastuu ja huolenpito jäsenistään ja lähimmäisistään myös tulevaisuudessa.
- Kipa -palvelukeskukseen siirtymisen valmistelut ovat koko 2016 vuoden kestävä prosessi, joka käynnistyi jo 2015 vuoden lopulla. Voimassa olevan päätöksen mukaan Mäntsälä siirtyy Kipaan vuoden 2017 alussa. Tehdään aktiivisesti yhteistyötä lähiseurakuntien, Kirkkohallituksen ja Kirkon palvelukeskuksen henkilöstön kanssa siirtymisvaiheen sujuvuuden varmistamiseksi.
- Mäntsälässä vuosi 2016 on kirkon 150-vuotisjuhlavuosi ja juhlavuoden tapahtumia on valmisteltu jo vuodesta 2015. Moninaisia tilaisuuksia ja tapahtumia toteutetaan projektirahalla, jonka kirkkovaltuusto myönsi vuodelle 2016.
- Helmikuussa 2016 kirkkovaltuusto osallistuu muun muassa kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuuston jäsenten valintaan ajalle 1.5.2016 – 30.4.2020.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

- Yhteistyön lisäämismahdollisuuksia selviteltiin naapuriseurakuntien yhteyshenkilöiden kanssa pidetyissä kokoontumisissa. Yhteistyötä tiivistämällä ja kehittämällä mahdollistetaan kirkon vastuu ja huolenpito jäsenistään ja lähimmäisistään myös tulevaisuudessa. Uusia kirjallisia sopimuksia yhteistyöstä ei laadittu.
- Kipa -palvelukeskukseen siirtymisen valmisteluja tehtiin koko vuoden ajan. Kipan asettamissa tavoiteaikatauluissa ja määräpäivissä pysyttiin ja käyttöönottoprosessin päätavoite saavutettiin eli Mäntsälän seurakunta siirtyi Kipan asiakkaaksi vuoden 2017 alussa.
- Mäntsälän kirkon 150-vuotisjuhlat toteutettiin suunnitelmien mukaisesti järjestämällä kirkossa vuoden aikana lukuisia määriä erilaisia tilaisuuksia kaiken ikäisille. Mahdollisuuden tähän tarjosi kirkkovaltuuston erikseen myöntämä projektiraha. Tarkoitus oli, että kirkko näkyy ja kuuluu. Juhlavuoden suunnitelmista vastasi kirkkoneuvoston nimeämä toimikunta.
- Kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuuston vaalit järjestettiin Espoon hiippakunnan ohjeiden mukaisesti 9.2.2016. Mäntsälästä hiippakuntavaltuustoon ajalle 1.5.2016 – 30.4.2020 valittiin Rauno Saarnio.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kirkkovaltuusto, kokoukset	kpl	4	4	4	4
Kirkkoneuvosto, kokoukset	kpl	11	11	11	10
Kokouspalkkio	€/kokous	30	30	30	30
Puheenjohtaja ja sihteeri		45	45	45	45
Kulut		39 341	24 216	35 460	23 958
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	2,44	1,51	2,20	1,50

Arviointia

Kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi siirtymiseen liittyvät valmistelut sujuivat suunnitellusti, vaikkakin taloushallinnon henkilöstö oli ajoittain ylikuormitettu. Kipan asiakkaaksi siirryttiin 1.1.2017 alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

130 Henkilöstöhallinto

Toiminta-ajatus

Tuottaa henkilöstöhallintopalvelut. Tähän kirjataan henkilöstöhallinnon tulot ja menot.

Tavoitteet

- Kehitetään seurakunnan työilmapiiriä kannustavaan ja rohkaisevaan suuntaan, jolloin jokainen työntekijä voi työssään tuntea olevansa oikeassa tehtävässä ja työroolissa.
- Järjestetään koko työyhteisöä koskevaa koulutusta.
- Henkilöstökulut pidetään alle 61 prosentissa verotuloista.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Kehitetään henkilöstön ja päätöksenteon vuorovaikutteisuutta, jonka tarpeellisuus korostuu mahdollisen seurakuntarakennemuutoksen aikana.
- Toteutetaan aikaisempien vuosien tapaan koko henkilöstön yhteinen kevätretki ja jouluruokailu.
- Koko työyhteisöä koskevia työntekijäkokouksia (iso G) ja pienempiä työntekijäkokouksia (pikku G) pidetään kumpiakin yhtenä iltapäivänä kuukaudessa. Kokouksiin pyritään aina tuomaan ajankohtaisia asioita ja koulutusta, sekä tietoa hallinnollisista päätöksistä. Kesäaikaan työntekijäkokouksia ei pidetä.
- Yhteistyötoimikunta kokoontuu 6-7 kertaa vuodessa. Toimikunta käsittelee ajankohtaisia henkilöstöön liittyviä asioita lakisääteisten käsiteltävien asioiden lisäksi.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

- Toteutettiin työhyvinvointikysely alkuvuodesta 2016. Kyselyn toteutti EraPron Era Kurronen Webropol -kyselynä. Yhtenä huomion arvoisena asiana kyselyn tuloksissa oli tarve parantaa tiedon kulkua.
- Järjestettiin koko työyhteisölle työntekijäkokousten yhteydessä koulutusta tietohallinnosta ja puhelinten käyttöominaisuuksista sekä Ahvenlammen leirikeskukseen pelastussuunnitelmaan, alkusammutukseen ja Kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi siirtymiseen liittyvistä asioista. Työntekijöiden kevätretki tehtiin Tuusulaan ja joululounas nautittiin Krapihovissa, josta siirryttiin teatteriesitykseen Helsinkiin.
- Vuoden aikana valmisteltiin henkilöstöorganisaatorakenteen uudistamista. Valmistelutyön tuloksena kirkkovaltuusto päätti 18.1.2017 hyväksyä kokouksessaan uuden organisaatorakenteen. Valmistelutyötä jatketaan vuoden 2017 aikana siten, että uusi organisaatorakenne tulee voimaan 1.9.2017.
- Henkilöstökulut olivat 62 prosenttia verotuloista.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Suoritteet					
Palkansaajat	kpl/v	255	263	250	307
Yhteistyötoimikunta	kokouksia	7	7	8	10
Työpaikkakokouksia	koko työyhteisö	8	8	8	8
Virkistys- ym. tapahtumia	koko työyhteisö	2	2	2	2
Talous					
Kulut	€	75 701	85 318	95 820	107 049
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	4,70	5,33	5,95	6,72

Arviointia

Työhyvinvointikysely ja kyselyn tulosten käsittely tukevat osaltaan henkilöstön ja päätöksenteon vuorovaikutteisuutta. Henkilöstöorganisaatorakenneuudistuksen valmistelussa on huomioitu kyselyn tulokset ja ne vaikuttivat myös organisaatorakenneuudistuksen toteutusaikatauluun.

Vuoden 2016 henkilöstökulut olivat 62 prosenttia verotuloista. Tavoitetaso oli alle 61 prosenttia. Seurakunnan talouden hyvä tasapaino mahdollisti toiminnan ja vakinaisen henkilökunnan määrän säilyttämisen edellisten vuosien tasossa. Määräaikaista työntekijöitä käytettiin eri syistä aikaisempia vuosia enemmän. Lisääntynyt tarve kasvatti henkilöstömenoja. Tulevina vuosina verotulojen laskiessa henkilöstömenojen kehitykseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

150 Taloushallinto

Toiminta-ajatus

Tuottaa taloushallintopalvelut. Hoitaa hautustoimen toimistopalvelut ja osa tietohallinnon yhteisistä tehtävistä. Hautustoimen toimistopalveluiden kustannukset kirjataan hautausmaahallintoon.

Tähän kirjataan taloushallinnon, tietohallinnon ja tilintarkastuksen tulot ja menot.

Tavoitteet

- Pidetään seurakunnan talous tasapainossa, seuraamalla talouden ja verotulojen kehitystä.
- Maksusuoritukset ja laskutukset hoidetaan ajallaan.
- Tarkastellaan tarvittaessa uudelleen tehtäväkuvia, mikäli Kipa -palvelukeskukseen siirtymisen myötä tarkastelu katsotaan tarpeelliseksi.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Valmistaudutaan siirtymään kirjanpidon ja palkanlaskennan ns. rutiinitehtävien osalta valtakunnallisen palvelukeskuksen käyttäjiksi viimeistään vuonna 2017. Samanaikaisesti hoidetaan taloushallintopalvelut ja hautustoimen toimistopalvelut aikaisempien vuosien tapaan.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

1.1.2016 alkaen seurakunnat eivät saa yhteisövero-osuuksia, vaan seurakunnille annettuja yhteiskunnallisia tehtäviä korvataan valtion talousarviosta maksettavalla rahoituksella. Vuonna 2016 valtionrahoitus oli jonkin verran korkeampi kuin aikaisempina vuosina maksettu yhteisövero-osuus.

Koko vuotta leimasi taloushallinnossa Kipaan siirtymisen valmistelutehtävät. Siirtymiseen liittyvät konversiotiedot ym. tehtävät hoidettiin muiden tehtävien lisäksi, mikä kuormitti taloushallinnon henkilöstöä merkittävästi. Yhden osa-aikaisen työntekijän palkkaaminen määräajaksi ja vakituisen henkilöstön lisätöiden tekeminen mahdollisti tehtävistä suoriutumisen ajallaan.

Maksusuoritukset ja laskutukset tehtiin aikaisempien vuosien tapaan huolellisesti ja ajallaan.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Suoritteet					
Sopimustapahtumat (hautaukset ja hoitosopimukset)	kpl	1 414	1 467	1 300	1 490
Palkansaajat	kpl/v	255	263	250	307
Voimavarat					
Talous- ja henkilöstöpalvelut	hlöä	3	3	3	3
Talous					
Kulut	€	85 841	73 373	114 800	106 479
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	5,33	4,58	7,13	6,68

Arviointia

Muutosprojektissa huolellinen suunnittelu, projektijohto ja viestintä sekä ajan ja resurssien riittävyys korostuvat. Koko henkilöstö perehdytettiin pienryhmissä loppuvuodesta 2016 ja alkuvuodesta 2017 uusiin järjestelmiin ja työtapoihin. Varautuminen muutokseen aloitettiin varhaisessa vaiheessa ja tukena siirtymävaiheessa olivat Kipan henkilöstö ja Kirkkohallituksen projektipäällikkö Teija Kaltio-Rein. Kirkon palvelukeskuksen asiakkuus nostaa seurakunnan vuosittaisia kustannuksia.

170, 180 ja 190 Kirkonkirjojenpito, kirkkoherranvirasto ja muu yleishallinto

Toiminta-ajatus

Huolehtia kirkon yhteisen jäsenrekisterin ylläpidosta Mäntsälän seurakunnan osalta ja palvella seurakuntalaisia ja seurakunnan omaa toimintaa väestökirjanpitoon liittyvissä asioissa. Neuvoa ja ohjata seurakuntalaisia löytämään seurakunnan erilaisia palveluja ja toimia yhteistyössä muiden seurakunnan työntekijöiden kanssa.

Tavoitteet

- Kirjurin käytön kehittäminen ja sen hyödyntäminen seurakunnan toiminnassa.
- Joustava ja ihmisläheinen asiakaspalvelu niin puhelimesta kuin henkilökohtaisesti.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Kirkkohallitus valmistelee Kirjurin data- ja digiosion yhteyden käyttöönottoa, minkä edellytyksenä on digiaineiston tarkistaminen.
- Oman digiaineiston tarkistaminen ja vertaaminen perhelehtiin ja kirkonkirjoihin jatkuu edelleen.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Perhelehdet on tarkastettu ja uudelleen kuvatut sivut on toimitettu Kirkkohallitukselle. Kirkonkirjojen osalta tarkastus jatkuu, ja olemme saaneet jatkoaikaa niiden uudelleen kuvaukseen.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Suoritteet					
Väestörekisteritapahtumat	kpl	3 416	2 970	3 000	3 168
Virkatodistukset	kpl	796	820	770	756
Sukututkimukset	kpl	39	48	50	20
Voimavarat					
Henkilöstö		2	2	2	2
Kastetut lapset		187	180	200	186
Kuolleet		113	140	165	104
Muutot seurakuntaan	tulleet	791	758	730	830
Muutot seurakunnasta	poistuneet	815	807	750	855
Seurakuntaan liittyneet ja siitä eronneet					
Liittyneet	yhteensä	55	60	60	55
– Naiset		28	20	30	31
– Miehet		27	40	30	24
Eronneet	yhteensä	298	137	150	165
– Naiset		126	64	65	72
– Miehet		172	73	85	93
0-14-vuotiaat					
– Liittyneet		15	9	10	11
– Eronneet		7	2	4	5
15-17-vuotiaat					
– Liittyneet		4	3	5	2
– Eronneet		5	3	2	3
Kastetut aikuiset	yhteensä			2	1
– Naiset		-	-	1	1
– Miehet		-	-	1	0
Talous					
Tuotot	€	10 365	11 071	6 950	10 740
Kulut	€	64 879	72 631	81 340	76 765
Nettokulut	€	54 514	61 560	74 390	66 025
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	3,39	3,85	4,62	4,14

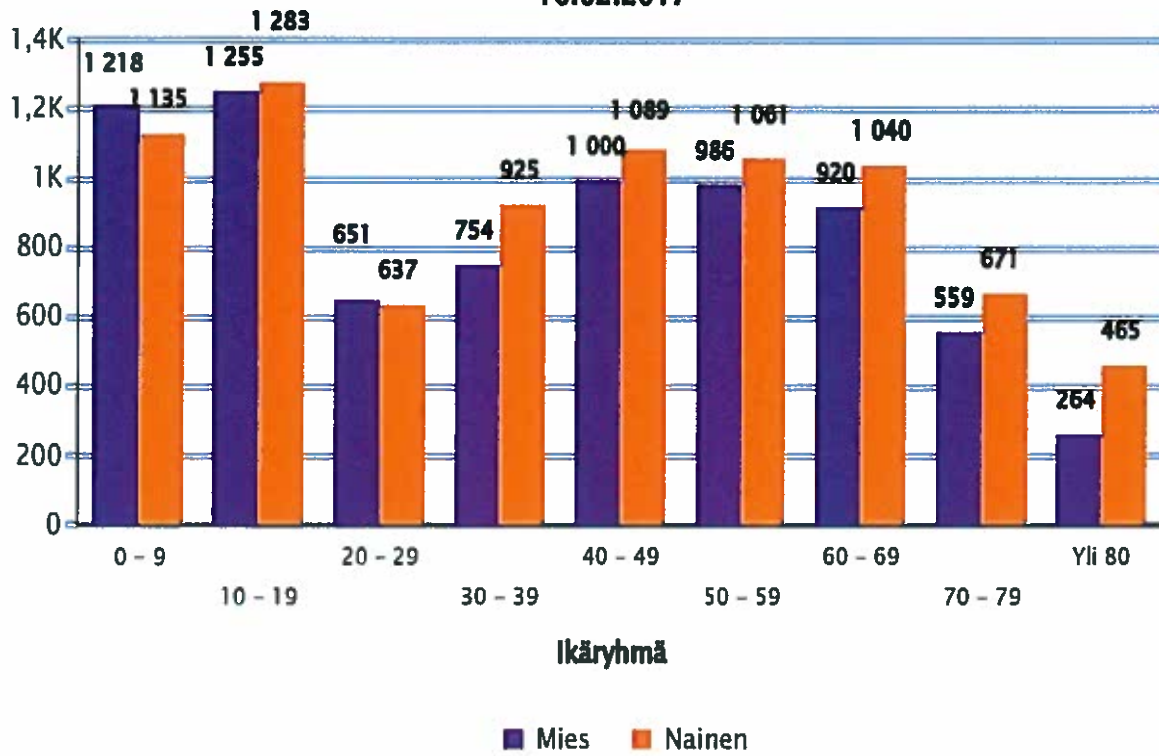
Luvut eivät sisällä Muuta Yleishallintoa

Arviointia

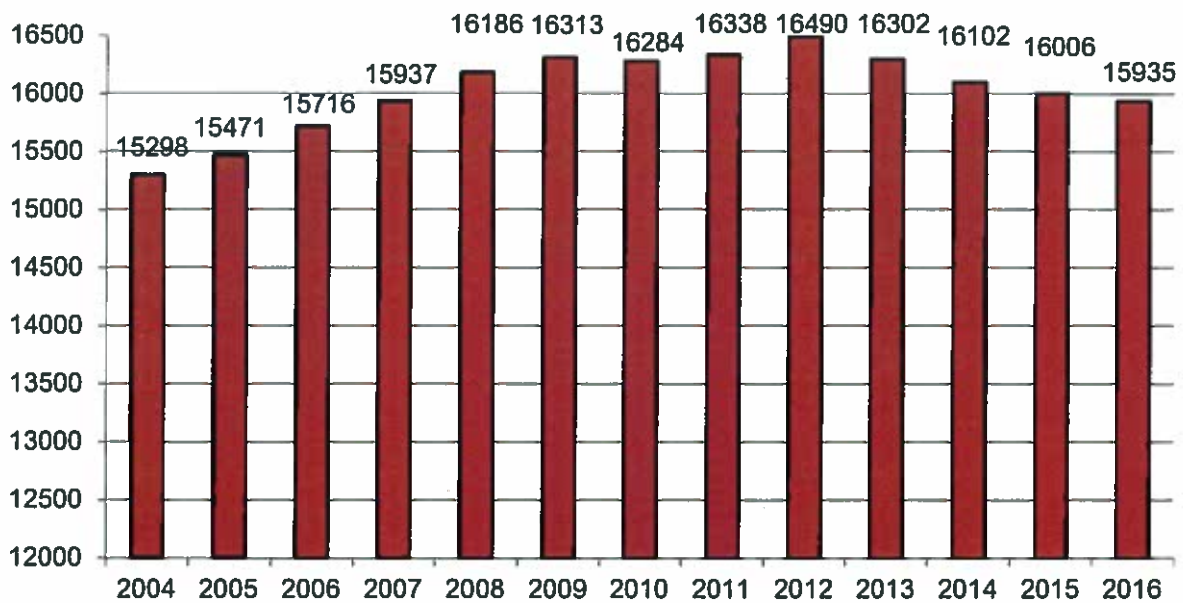
Pääkirjojen digikuvat, jotka on kuvattu vuonna 1980 tehdyistä mikrofilmeistä, ovat osittain heikkolaatuisia. Kirkonkirjat pitää katsoa 1860-luvulle asti ja joitakin kirjoja mahdollisesti kuvata kokonaan uudelleen alkuperäisistä kirjoista.

IKÄJAKAUMA

10.02.2017

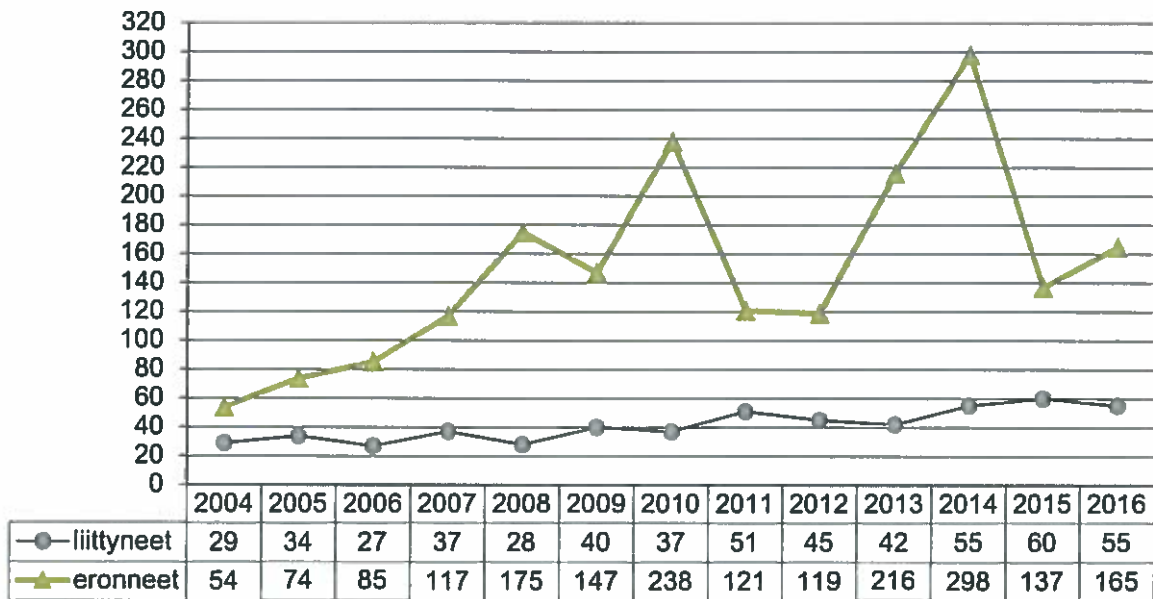

Seurakunnan läsnä olevien jäsenten määrä

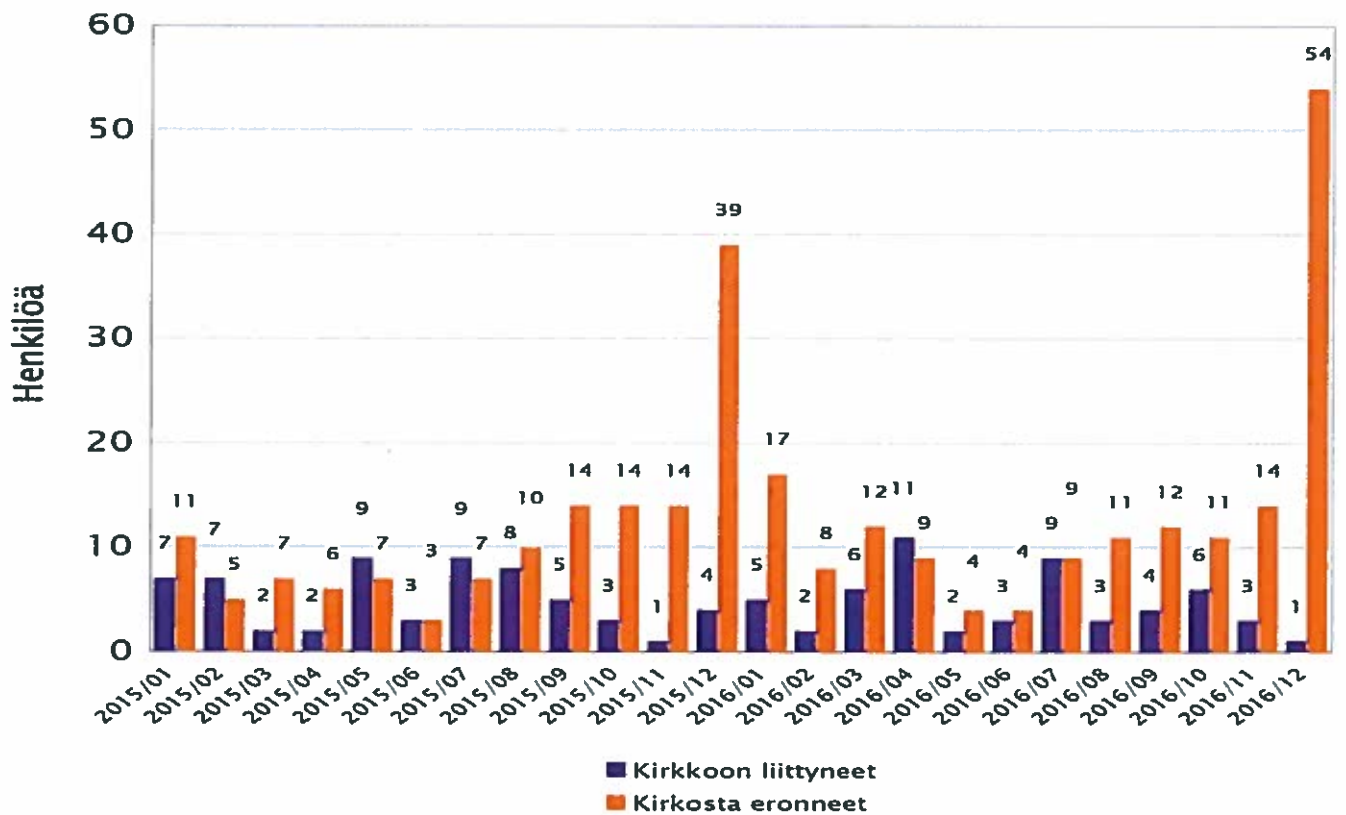

Seurakuntaan liittyneet ja seurakunnasta eronneet

Kirkkoon liittyneet / Kirkosta eronneet Luvut koskevat LV-väestöä.

191 Tietohallinto

Toiminta-ajatus

Kehittää ja ylläpitää työalojen tehtävissä tarvittavia tieto- ja viestintätekniisiä palveluja. Tukea tietohallinnon näkökulmasta kaikkien työmuotojen toimintaa sekä toimia yhteistyössä muiden tukipalvelujen tuottajien kanssa. Tietohallinto on luonteeltaan tukitoiminto kuten henkilöstö- ja taloushallinto. IT-asiiantuntijoilla on oma erityisroolinsa, mutta tietohallinto kuuluu kaikille työntekijöille, kun kehitetään seurakunnan työtä tieto- ja viestintätekniikan keinoin.

Tavoitteet

Tietojärjestelmien toiminnan turvaaminen sekä käyttäjätuesta huolehtiminen.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

- Tietoturvakoulutus kaikille uusille työntekijöille puolen vuoden välein Lahdessa.
- Työasemat, ohjelmistot, tulostimet ja monitoimilaitteet hankitaan keskitetysti.
- Direct Access –etäyhteyden käyttöönoton hyödyntäminen.
- Valmistaudutaan siirtymään Kirkon palvelukeskuksen (Kipa) käyttäjiksi vuonna 2017.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Työntekijät osallistuivat tietoturvakoulutuksiin keväällä ja syksyllä. Lumia puhelimen käyttöön saatiin peruskoulutusta Lahden IT-aluekeskuksen kautta koko työyhteisölle. Työntekijöillä oli mahdollisuus osallistua tarpeen mukaan Koulutuskeskus Salpauksen tarjoamiin maksullisiin Word, Excel, Outlook, Powerpoint ja Skype koulutuksiin Lahdessa. Työasemille lisättiin Itsepalveluportaali, jonka kautta on mahdollista asentaa mm. Office 16, Adoben ohjelmia jne.

Arviointia

IT-aluekeskuksen ja seurakunnan välinen yhteistyö on sujunut hyvin. Kipaan siirtyminen toteutuu vuoden 2017 alusta.

440 Hautaustoimi

Hautaustoimen kokonaismenot ovat 209 501 €. Hautapaikka-, haudaus- ja hautauspalvelumaksuina kertyy tuloja 55 525 €. Uuden kaivinkoneen hankinnan yhteydessä myytiin vanha vastaava 37 200 eurolla.

Henkilökuntaa on yhteensä kolme kokoaikaista, kahdeksan 6 kk:n kesätyöntekijöitä sekä 4 kk muuta työpanosta, mm. opiskelija- ja koululaistyöpanosta.

Toiminta-ajatus

Hoitaa hautaustoimea kirkkolain ja -järjestyksen sekä hautaustoimen ohjesäännön ja muiden säännösten ja päätösten mukaisesti.

Tavoitteet

Omaisten huomioon ottaminen ja tukeminen hautaustoimen tehtäviä suoritettaessa.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Hautausmaan kiviaidan vieressä olevan kulkuväylän asfaltin uusiminen rakennekerroksineen sekä vanhan syreeniaidan poistaminen ja vuonna 2004 hankitun kaivinkoneen vaihtaminen uuteen ovat ajankohtaisia. Edellä mainittuihin hankintoihin on tehty määrärahavaraus investointiosaan.

Hautausmaan laajennus siirretään vuodelle 2020. Uusia hautapaikkoja on vapaana tällä hetkellä n. 500 kpl. Vuonna 2014 uusia hautapaikkoja on myyty 22 kpl, nykyisellä vauhdilla riittävyys on yli 20 vuotta. Hoitamattomien hautojen kuuluttaminen ja ottaminen takaisin seurakunnan käyttöön aloitetaan. Prosessi on monivaiheinen, joka tarkoittaa sitä, että ensin katselmoidaan hoitamattomat haudat. Sen jälkeen kirkkoneuvosto päättää, että ko. haudat kuulutetaan. Haudan haltioita yritetään tavoittaa ensin kirjeitse. Jos yhteystietoja ei löydy, laitetaan haudalle ilmoitus asiasta. Kuulutusi ilmoitus julkaistaan myös paikallislehdessä. Hauta tulee kunnostaa vuoden kuluessa kuulutuksesta. Vuoden kuluttua haudat katselmoidaan

uudestaan ja ne haudat, jotka ovat edelleen hoitamattomia, siirtyvät kirkkoneuvoston päätöksen, asiasta tiedottamisen ja valitusajan jälkeen seurakunnalle. Vain sellaiset haudat voivat palautua seurakunnalle, joihin ei ole haudattu 20 vuoteen (koskemattomuusaika). Kirkkolain mukaan haudan tulee olla hoidettu, muutoin sen hallintaoikeuden voi menettää.

Kulttuurihistoriallisen lahjoitusrahaston tuotolla esitetään kunnostettavaksi hautausmaalla sijaitsevat Sederholmin ja Kuhlefeldin sukujen hautaholvien julkisivut.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Asfaltin uusiminen rakennekerroksineen toteutettiin touko-kesäkuussa. Vanhan asfaltin poiston ja rakennekerrosten asennuksen teki Juhani & Ville Alanko Ay, asfalttipäällysteen Skanska Asfaltti Oy. Hoitamattomien hautojen kuulutusmenettelyä aloitettiin. Kesän ja syksyn aikana seurattiin kyseisiä hautoja. Hoitamattomana hautana pidetään hautaa, joka on unohdetun ja hylätyn näköinen. Hautamuistomerkki on painunut, selkeästi vinossa, kaatumassa tai kaatunut eikä hautakiveä ole vuosiin oikaistu. Haudalla ei ole minkäänlaista osoitusta käynnistä (kynttilät yms.).

Kulttuurihistoriallisen lahjoitus rahaston tuotolla kunnostettiin Sederholmin ja Kuhlefeldin sukujen hautaholvien julkisivut. Sokkelin ympäri kaivuu ja sepelin asennus tehtiin ns. omana työnä. Markku Kaasinen Oy kunnosti julkisivut.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Hautaustapahtumat/vuosi	kpl/vuosi	149	161	150	154
Arkkuhautaukset	kpl/vuosi	73	81	65	61
Urnahautaukset	kpl/vuosi	76	80	75	75
Muualle haudattu, täällä siunattu	kpl/vuosi	9	12	10	18
Talous					
Nettokulut	€	159 087	128 634	158 950	116 776
Nettokulut/jäsen	€/jäsen	9,69	8,04	9,87	7,33

Arviointia

Toimintasuunnitelma toteutettiin tavoitteiden ja aikataulun mukaisesti. Asfalttityöt aloitettiin 23.5.16 ja urakan vastaanotto oli 9.6.16. Uusi kaivinkone JCB 2X saapui hautausmaalle syksyllä Mateko Oy:ltä ja on ollut ahkerassa käytössä koko talven.

510 Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimen kokonaismenot ovat 867 991 €. Kiinteistöjen pienkalustohankinnat ja korjauskustannukset ovat 59 395 €. Kiinteistötoimen ulkoiset tulot ovat 242 474 €.

Toiminta-ajatus

Tukea seurakunnallista toimintaa ylläpitämällä ja korjaamalla seurakunnan toiminnassa tarvittavia tai seurakunnan muutoin omistamia rakennuksia.

Tavoitteet

- Huolehditaan kiinteistöjen ja alueiden kunnosta ja turvallisuudesta siten, että niiden käyttäjien on viihtyisää ja turvallista osallistua seurakunnan toimintaan.
- Huolehditaan toimitilojen tarjoiluista ja siisteydestä siten, että tilojen käyttäjien on viihtyisää osallistua seurakunnan toimintaan.
- Ollaan osaltaan mukana koko seurakunnan vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä luomalla aktiivisesti mahdollisuuksia seurakuntalaisille osallistua seurakunnan tapahtumien järjestelyihin.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Toteutetaan talousarvion mukaiset kalustohankinnat ja vuosikorjaukset. Vuosikorjauksilla pyritään ylläpitämään kiinteistöjen kuntoa ja ennalta ehkäisemään suurempia vaurioita.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kirkon ja Iso-pappilan vesikatot korjattiin vuonna 2015. Pinnoitteet uusiin vesikatteisiin tehtiin kevään ja kesän 2016 aikana.

Kirkon lämmöneristystä parannettiin lisäämällä yläpohjaan eristettä.

Iso-pappilan keittiön lattiaan tehtiin vesivahingosta johtuen korjauksia ja samassa yhteydessä uusittiin käyttövesiputket.

Vanhan seurakuntatalon ja Eläke-Pappilan lämmitysverkoston uusiminen päätettiin yhdistää vesijohtoverkoston uusimisen yhteyteen ja siirrettiin toteutettavaksi vuonna 2017.

Kiinteistöissä tehtiin vuosittaisia kunnossapitotoimenpiteitä. Toimintastrategian painopistealueen mukaisesti lisättiin osallisuutta erilaisin kunnossapitotoimenpitein, esimerkiksi parantamalla seurakunnan eri tilojen piha-alueiden valaistusta sekä kirkon ja seurakuntakeskuksen äänentoistoa ja esitystekniikkaa.

Tunnusluvut

		TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Talous					
Tuotot (ulkoiset)	€	297 633	235 329	203 090	242 474
Tuotot (sisäiset)	€	111 344	118 931	124 860	115 289
Kulut (ulkoiset)	€	943 349	924 723	894 050	862 691
Kulut (sisäiset)	€	5 705	5 625	4 340	5 300

Arviointia

Kiinteistöjen kuntoarviota käytetään suunniteltaessa tulevien vuosien korjaushankkeita ja siten kustannuksia voidaan suunnitellusti jakaa tasaisemmin eri vuosille.

551 Ahvenlammen leirikeskus

Toiminta-ajatus

Tarjota toimintapuitteet leiri- ja virkistystoimintaan ensi sijassa oman seurakunnan tarpeisiin ja toissijaisesti muille käyttäjille.

Tavoitteet

1. nostetaan käyttöaste mahdollisimman korkeaksi hyödyntämällä uusien tilojen monikäyttöisyys, jolla mahdollistetaan leirikeskuksen samanaikainen käyttö eri käyttäjäryhmille.
2. tarkastellaan aktiivisesti leirikeskuksen kustannustehokkuutta suhteessa ns. ulkopuolisiin käyttäjiin.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Leirikeskusta kehitetään yhä viihtyisämmäksi ja käyttäjäystävällisemmäksi hiomalla toimintatapoja yhdessä käyttäjien kanssa ja parantamalla ulkoalueiden yleisilmettä.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kuluneena vuotena leirikeskuksessa tehtiin pienimuotoisia vuosikorjaustoimenpiteitä.

Tunnusluvut

	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Käyttöpäivät	210	199	360	228
Oman toiminnan käyttäjämäärä	3 030	3 130	3 100	3 203
Ulkopuolisten toiminnan käyttäjämäärä	711	233	1 000	781
Käyttövuorokaudet	174	169	360	194
Henkilöä/vuosi	5 986	6 355	10 000	7 033
Ryhmän keskikoko	34	32	44	31
Talous				
Ulkoiset tulot	€ 36 095	17 776	13 500	21 507
Sisäiset tulot	€ 71 655	78 883	79 030	75 458
Menot	€ 247 548	207 491	211 160	210 915

Arviointia

Leirikeskus on viikonloput ja kesäkuukaudet tehokkaassa käytössä. Käyttövuorokaudet ovat kolmena viimeisenä vuonna olleet lähes samalla tasolla vaikkakin kuluneena vuonna oli pientä nousua. Myös oman toiminnan ja ulkopuolisten varaajien määrä on noussut edellisestä vuodesta.

592 Metsätalous

Toimintasuunnitelma vuodelle 2016

Metsänhoidossa noudatetaan vuosiksi 2008–2017 hyväksyttyä metsäsuunnitelmaa. Suunnitelman mukaisesti vuosittain merkitään uusi leimikko, josta tarjousten perusteella solmitaan metsänhakkuusopimus.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Seurakunta ostaa metsänhoitopalvelut MHY Uusimaalta, josta Matti Saarinen toimi yhteyshenkilönä. Matti Saarisen siirryttyä eläkkeelle seurakunnan yhteyshenkilönä toimii Antti Alho. Voimassaolevan metsänhoitosuunnitelman mukaisesti toimintavuonna tehtiin hakkuu- ja uudistamissuunnitelma sekä leimausseloste, jossa myytävän puun määrä oli 1 565 m³. Metsänhakkuusopimus tehtiin Koskitukki Oy:n kanssa.

Tilikertomus

Maksut kirkon keskusrahastolle

Kirkon keskusrahastomaksuja on maksettu 309 624 euroa. Seurakuntien eläkemaksu on ollut kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti 24,00 % kirkon eläkelain alaisen henkilöstön palkkasummasta vuonna 2016. Eläkemaksua tilitettiin kirkon keskusrahastolle vuonna 2016 yhteensä 412 264 euroa.

Kolehdit ym. vapaat varat

Kerättyjen jumalanpalveluskolehtien yhteismäärä v. 2016 oli 16 961,49 euroa ja kolehtitilin kautta kulkevien kolehtien määrä yhteensä oli 18 673,84 euroa. Näiden tilinpito hoidetaan talousarvion ulkopuolella. Tilitettävien kolehtien osuus oli 13 568,44 euroa.

Yhteisvastuukeräys tuotti vuonna 2016

Yhteensä	12 866 €
Oman seurakunnan käyttöön jäi	1 287 €
Keräystoimistolle tilitettiin	11 579 €

Lähetystyön hyväksi koottujen rahavarojen tilinpito hoidetaan talousarviossa erillistunnisteita käyttäen. Eri kylillä toimivien lähetyspiirien ja erilaisen muun toiminnan tuloksena kootut vapaaehtoiset varat olivat kertomusvuonna yhteensä 18 655 euroa. Suomen Lähetysseuralle on v. 2016 lähetetty talousarvio-, kolehti-, lahjoitus- ym. tuloja yhteensä 37 426 euroa.

Vuonna 2016 lähetettiin talousarviovarauksen mukaisesti Suomen Lähetysseuran työn tukemiseen 27 300 euroa, Suomen Ev.lut. Kansanlähetyksen työlle 9 100 euroa, Kirkon Ulkomaanavulle 9 100 euroa, Suomen Piipliaseuralle 9 100 euroa, Radiolähetysyhdistys Sanansaattajat ry:lle 1 650 euroa ja rovastikunnalliselle ystäväseurakunnalle 1 610 euroa.

Ehnroosin rahaston pääoma 31.12.2016 oli 15 533 euroa. Rahaston varojen tuotosta jaettiin stipendejä 150 euroa mäntsäläläisten nuorten jatko-opintojen tukemiseen.

Hautausmaan kulttuurihistoriallisen rahaston pääoma 31.12.2016 oli 78 732 euroa. Rahaston varojen tuotto v. 2016 oli 3 579 euroa. Varoista käytettiin 2 410 euroa Kuhlefeldin hautakappelin kunnostukseen.

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

<u>Tuloslaskelma (1000 €)</u>	2016	2015	
Toimintatuotot	629	562	
Toimintakulut	-3413	-3278	
Toimintakate	-2784	-2716	
Verotulot	3457	3423	
Verotuskustannukset	-59	-82	
Kirkon keskusrahastomaksut	-310	-233	
Korkotuotot	38	58	
Muut rahoitustuotot/-kulut	-2	1	
Vuosikate	340	451	
Poistot	-291	-297	
Tilikauden tulos	49	154	
Poistoeron lisäys	0	0	
Poistoeron vähennys	63	70	
Varausten lisäys	0	0	
Varausten vähennys	0	0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	112	224	
<u>Tuloslaskelman tunnusluvut</u>			
Toimintatuotot / toimintakulut	%	18	17
Vuosikate / poistot	%	117	152
Vuosikate / euroa / jäsen		21	28
5 v. vuosikatteen tavoitearvo	euroa /jäsen	11	38
5 v. investoinnit / 5 v. / väkiluku = euroa / jäsen			

Rahoituslaskelma

(1000 €)	Toteutuma 2016	Toteutuma 2015
<u>Kassavirta/varsinainen toiminta ja investoinnit</u>		
Tulorahoitus		
– Vuosikate	340	451
– Tulorahoituksen korjaukset	-37	-51
Tulorahoitus	303	400
Investoinnit		
– Käyttöomaisuusinvestoinnit	-341	-524
– Käyttöomaisuuden myynti	0	0
– Käyttöomaisuuden myyntivoitot/tappiot	37	0
Kassavirta/varsinainen toiminta ja investoinnit	-1	-124

Rahoitustoimen kassavirta

Antolainauksen muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	73	-3
Rahoitustoimen kassavirta	72	-3
Kassavarojen muutos	72	-127
Kassavarat 31.12. (1000 €)	5118	5046

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investointien tulorahoitus % 100 x vuosikate / investointien omahankintameno	112	86
Kassavarojen riittävyys, pv 365 pv x kassavarat 31.12 / kassasta maksut tilikaudella	453	458

Tase ja tunnusluvut

	Tilivuosi 2016	Tilivuosi 2015
Tase (1000 €)		
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	7100	7050
Toimeksiantojen varat	723	753
Vaihtuvat vastaavat	5160	5165
VASTAAVAA	12984	12968
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	10328	10215
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	1473	1536
Pakolliset varaukset	0	0
Toimeksiantojen pääomat	723	753
Vieras pääoma	460	464
VASTATTAVAA	12984	12968
<u>Taseen tunnusluvut:</u>		
Omavaraisuusaste % 100 x (opo + poistoero + vap.eht. varaukset) / (koko po – toim.ant. po – saadut ennakot)	96,28	96,22
Rahoitusvarallisuus, euroa / jäsen (Saamiset + rah.arvopap. + rahat ja pankkisaam.) – (Vieras po – saadut ennakot) / väkiluku	295,05	293,91
Suhteellinen velkaantuneisuus % 100 x (Vieras po – saadut ennakot) / käyttötulot	11,22	11,56

Hautainhoitorahasto

Tuloslaskelma (1000 €)	2016	2015
Toimintatuotot	84	81
Toimintakulut	-119	-130
Toimintakate	-35	-49
Korkotuotot	1	3
Rahoituskulut	0	-8
Tilikauden tulos	-34	-54
Rahastojen lisäys (-) / vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-34	-54

Tase (1000 €)	2016	2015
----------------------	-------------	-------------

VASTAAVAA

Pysyvät vastaavat

– Käyttöomaisuus	0	0
------------------	---	---

Vaihtuvat vastaavat

– Siirtosaamiset	0	0
------------------	---	---

– Rahoitusomaisuus	627	658
--------------------	-----	-----

VASTAAVAA	627	658
------------------	------------	------------

VASTATTAVAA

Oma pääoma	-177	-143
------------	------	------

Edellisten tilikauden ylijäämä	-143	-89
--------------------------------	------	-----

Tilikauden yli-/alijäämä	-34	-54
--------------------------	-----	-----

Vieras Pääoma	740	734
---------------	-----	-----

Lyhytaikainen	64	67
---------------	----	----

VASTATTAVAA	627	658
--------------------	------------	------------

Käyttötalouden talousarvion toteutumisen yhteenveto 31.12.2016

(1000 €)

Toimintakate II

	Talousarvio	Määrä - raham.	Tal.arvio +määrä- raham.	Toteutum a	ylitys/ alitus
1 PL Yleishallinto					
110	Kirkolliset vaalit	0	0	0	0
120	Kirkkovaltuusto	-15	-15	-8	-7
130	Henkilöstöhallinto	-96	-96	-107	11
140	Kirkkoneuvosto	-21	-21	-16	-5
150	Taloushallinto	-114	-114	-106	-8
170	Kirkonkirjojenpito	-49	-49	-42	-7
180	Kirkkoherranvirasto	-25	-25	-24	-1
190	Muu yleishallinto	-75	-75	-69	-6
191	Tietohallinto	-99	-99	-87	-12
PL yhteensä		-494	0	-494	-35
2 PL Seurakunnallinen toiminta					
201	Jumalanpalveluselämä	-96	-96	-109	13
202	Hautaan siunaaminen	-84	-84	-74	-10
203	Muut kirkolliset toimitukset	-70	-70	-68	-2
204	Aikuistyö	-63	-63	-40	-23
205	Muut seurakuntatilaisuudet	-126	-126	-136	10
210	Tiedotus ja viestintä	-77	-77	-68	-9
220	Musiikkitoiminta	-28	-28	-24	-4
221	Aikuiskuoro	-32	-32	-26	-6
222	Lapsi- ja nuorisomusiikki	-31	-31	-20	-11
231	Päiväkerhotyö	-181	-181	-159	-22
232	Pyhäkoulutyö	-18	-18	-15	-3
233	Iltapäiväkerho	-54	-54	-63	9
234	Partiotoiminta	-1	-1	0	-1
235	Rippikoulutyö	-253	-253	-227	-26
236	Nuorisotyö	-86	-86	-73	-13
237	Perhekerhotyö	-75	-75	-74	-1
238	Varhaisnuorisotyö/Tyttötyö	-66	-66	-52	-14
239	Varhaisnuorisotyö/Poikatyö	-56	-56	-58	2
241	Diakoniatyö	-242	-242	-240	-2
242	Perheneuvonta	-12	-12	-12	0
243	Sairaalaasielunhoito	-20	-20	-17	-3
244	Palveleva puhelin	-4	-4	-3	-1
260	Lähetystyö	-133	-133	-133	0
291	Kehitysvammatyö	-8	-8	-7	-1
PL yhteensä		-1816	0	-1816	-118
4 PL Hautausmaa					
420	Hautausmaahallinto	-29	-29	8	-37
430	Hautausmaakiinteistöt	-39	-39	-44	5
440	Varsinainen hautaustoimi	-91	-91	-81	-10
PL yhteensä		-159	0	-159	-42
5 PL Kiinteistötoimi					
510	Kiinteistöhallinto	-95	-95	-84	-11
520	Kirkko	-99	-99	-81	-18

531	Seurakuntakeskus	-139	-20	-159	-176	17
532	Vanha seurakuntatalo	-41		-41	-37	-4
533	Hyökännummen kerhotalo	-23		-23	-19	-4
541	Iso-Pappila	-14		-14	-9	-5
542	Pikku-Pappila	14		14	14	0
543	Eläke-Pappila	-3		-3	0	-3
544	Puotila	-4		-4	-1	-3
545	Heissa	1		1	3	-2
547	Koivula	-45		-45	-45	0
548	Eräkämpä Käpypirtti	0		0	0	0
551	Ahvenlammen kurssikeskus	-119		-119	-114	-5
561	Kiint. Oy Mlän Säästökulma	-29		-29	-26	-3
562-567	Asunto Oyt	14	-2	12	22	-10
591-592	Maa- ja metsätalous	12		12	43	-31
PL yhteensä		-570	-22	-592	-510	-82

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMAVERTAILU

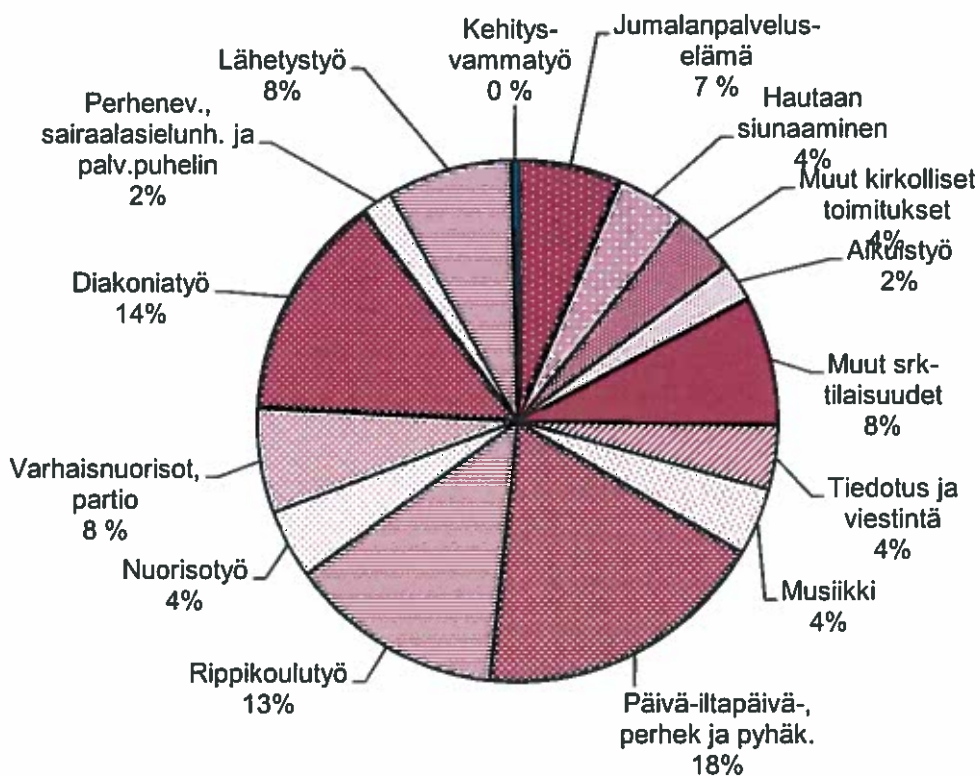
Toimintatuotot	531		531	629	-98
Toimintakulut	-3570	-22	-3592	-3413	-179
Toimintakate	-3039	-22	-3061	-2784	-277
Verotulot	3458		3458	3458	0
Verotuskulut	-83		-83	-58	-25
Keskusrahastomaksut	-310		-310	-310	0
Rahoitustuotot ja kulut	51		51	34	17
Vuosikate	77	-22	55	340	-285
Poistot ja arvonalentumiset	-271		-271	-291	20
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Tilikauden tulos	-194	-22	-216	49	-265
Poistoeron lisäys	63		63	63	0
Varausten lisäys (-)					
Varausten vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-131	-22	-153	112	-265

INVESTOINNIT

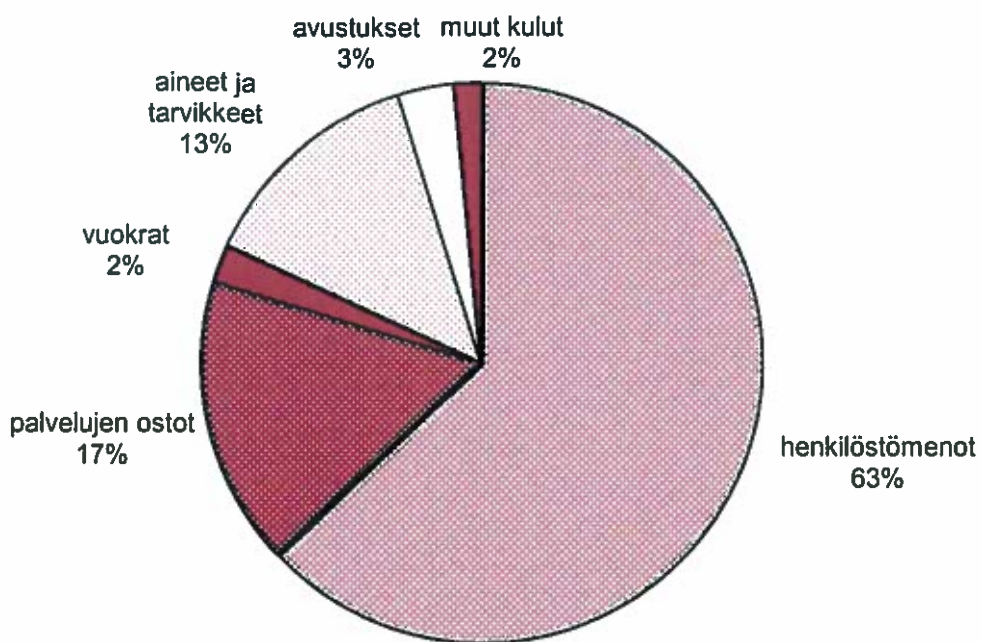
Ahvenlammen	Suunnittelu	0		0	0	0
kurssikeskus	Rakennuttaminen	0		0	0	0
	Peruskorjaukset	0		0	0	0
	Muut investointimenot	0		0	-1	1
Kirkko ja	Suunnittelu	0		0	0	0
huoltorakennus	Rakennuttaminen	0		0	0	0
	Peruskorjaukset	-112		-112	-75	-37
	Muut investointimenot	0		0	0	0
Iso-Pappila	Suunnittelu	0		0	0	0
	Rakennuttaminen	0		0	0	0
	Peruskorjaukset	-25		-25	-48	23
	Muut investointimenot	0		0	0	0

Eläke- Pappila	Suunnittelu	0	0	0	0
	Rakennuttaminen	0	0	0	0
	Peruskorjaukset	-12	-12	-7	-5
	Muut investointimenot	0	0	0	0
Vanha srk-talo	Suunnittelu	0	0	0	1
	Rakennuttaminen	0	0	0	0
	Peruskorjaukset	-33	-33	-7	-26
	Muut investointimenot	0	0	0	0
Hautausmaa	Suunnittelu	-5	-5	0	-5
	Rakennuttaminen	0	0	0	0
	Peruskorjaukset	-47	-47	-46	-1
	Muut investointimenot	0	0	0	0
	Työkoneet	-120	-120	-156	36
	Investoinnit yhteensä	-354	-354	-340	-13

SEURAKUNNALLISEN TOIMINNAN MENOT TYÖALOITTAIN

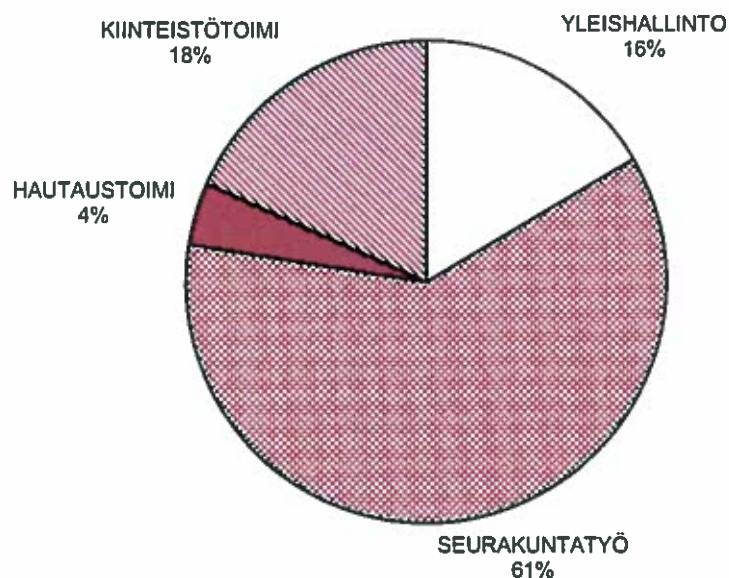

TOIMINTAKULUT KULURYHMITÄIN (ulkoiset)

Tilinpäätös

2016 NETTOMENOT PL 1-5

Kirkkoneuvoston esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kirkkojärjestyksen 15 luvun mukaan kirkkoneuvosto tekee tilinpäätöksen yhteydessä esityksen tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Kirkkoneuvosto toteaa, että vuoden 2016 tilinpäätöksen vuosikate on **340 226,51 €** ja se ylittää suunnitelman mukaiset poistot 290 742,84 €. Tilikauden ja aiempien vuosien ylijäämät ovat yhteensä 5 527 842,10 €. Seurakunnalla ei ole kirkkojärjestyksen 15:5 § mukaista tasapainotustarvetta. Tilikauden tulos on 49 483,67 €.

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle:

- 1) että poistoeron vähennykseksi kirjataan **62 962,79** euroa,
- 2) että tilikauden ylijäämä **112 446,46** euroa siirretään taseen oman pääoman tilille "Tilikauden yli/alijäämä".

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Mäntsälän seurakunnan kirkkovaltuustolle

Olemme tarkastaneet Mäntsälän seurakunnan hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2016. Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailun ja toimintakertomuksen.

Kirkkoneuvosto ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa seurakunnan hallinnosta ja taloushoidosta tilikaudella. Kirkkoneuvosto ja talouspäällikkö vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot seurakunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet hallinnon lainmukaisuutta ja päätösten mukaisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siltä, onko seurakunnan hallintoa hoidettu laillisesti sekä asianomaisten toimielinten ja viranhaltijoiden päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Seurakunnan hallintoa on hoidettu laillisesti ja päätösten mukaisesti.

Seurakunnan sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Seurakunnan tilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Mäntsälässä 18.4.2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Simo Paakkola
JHT ja HT-tilintarkastaja

MÄNTSÄLÄN KIRKKO

150

VUOTTA

MÄNTSÄLÄN
SEURAKUNTA

Mäntsälän seurakunta
Urheilutie 1, 04600 Mäntsälä
p. 019 5607 500
mantsalanseurakunta@evl.fi
www.mantsalanseurakunta.fi